

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
TERMÉSZETTUDOMÁNYI KAR

Marsi becsapódásos kráterek DTM-alapú morfometriai elemzése

SZAKDOLGOZAT
FÖLDTUDOMÁNYI ALAPSZAK
TÉRKÉPÉSZ ÉS GEOINFORMATIKUS SZAKIRÁNY

Készítette:

Magyar Zoltán

Témavezetők:

dr. Székely Balázs
egyetemi docens
ELTE Geofizikai és
Űrtudományi Tanszék

dr. Mészáros János
adjunktus
ELTE Térképtudományi és
Geoinformatikai tanszék

Budapest, 2017

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	3
1.1. MARS-FELSZÍN KUTATÁSA	3
1.1. FELADAT ISMERTETÉSE	5
2. ADATOK ÉS MÓDSZEREK	6
2.1. ADATFORRÁS	6
2.1.1. <i>Mars Express – HRSC</i>	6
2.1.2. <i>Kiválasztott domborzatmodell</i>	8
2.2. MORFOMETRIA.....	9
2.3. KORÁBBI MARSÍ KRÁTER-MORFOMETRIAI VIZSGÁLATOK	11
3. ADATOK NUMERIKUS FELDOLGOZÁSA.....	12
3.1. ADATOK ELŐÁLLÍTÁSA ÉS EXPORTÁLÁSA A DOMBORZATMODELLBŐL ...	12
3.2. ELEMZÉSEK - ADATFELDOLGOZÁS PYTHON KÖRNYEZETBEN	18
4. EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA	23
5. DISZKUSSZIÓ	25
6. ÖSSZEFOGLALÁS	29
7. KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS	30
8. IRODALOMJEGYZÉK.....	31
8.1. FELHASZNÁLT IRODALOM	31
8.2. FELHASZNÁLT WEBOLDALAK	33
9. FÜGGELÉK	34

1. BEVEZETÉS

1.1. Mars-felszín kutatása

Az elmúlt évtizedekben a Naprendszer égitesteit meglátogató űrszondák eredményeként a planetológia, már nem csak a bolygók pályadatainak számításából áll. A keringő- és leszálló egységek révén részletesebben megismerhető az egyes bolygók, holdak, kisbolygók felszíni formakincsei és folyamatai (Hargitai és Kereszturi, 2002). Megfigyelhető, hogy a kőzetbolygók, kivéve a Föld és a Vénusz, valamint egyes holdak legáltalánosabb felszínalakító tényezője a meteorbombázás, eredménye pedig tipikus felszínformaként a becsapódásos kráterek. A Földön ezek a felszínformák leg többje a lemeztektonika, a növénytakaró és az éghajlat következtében már nem látható, erodálódott vagy betemetődött. Azonban ahol megmaradtak jelentős mennyiségben, ott az egységnyi területen belüli számosságuk és méretük alapján következtetni lehet a felszín korára.

Kraterszámlálós módszernél külön kell vizsgálni a felszín kráterképződési korát és a krátermegtartási korát, mely tekintettel van arra a tényre, hogy a kráterek lepusztulhatnak akár erózióval, relaxációval stb. (Hargitai et al., 2008). A Mars rétegtani-morfológiai egységeit először a Mariner-9 felvételei alapján készítették el (Scott és Carr, 1976; Condit, 1978), majd a Viking Orbiter fényképei alapján pontosítottak rajta (Scott és Tanaka, 1986) azóta több változat is elkészült, valamint további finomításokat végeztek a korszakán, például Hartmann és Neukum (2001) az Arcadiai Formáció vizsgálatával.

A geokronológiai, kronosztratigráfiai – kraterszámlálás alapján történő – tagolás Hartmann (2005), a magyarítás pedig Hargitai et al. (2008) a három fő időszak a Noachi időszak (kb. 4 – 3,5 Ga), a Heszperiai időszak (kb. 3,5 – 3 Ga) és az Amazoni időszak (kb. (2 –) 3 Ga – napjainkig).

A Mars felszínének legnagyobb egységei a déli, sűrűbben kráterezett, magasabban fekvő idősebb felszín és az északi alacsonyabban elhelyezkedő üledékkal fedett, kevesebb kráteret tartalmazó medencék. Két fő vulkáni területe az Elysium-hátság és a Tharsis-hátság. Felszínét alakítják még völgyrendszerek, köztük a legnagyobb a 4500 km hosszú és átlagosan 7 km mély Valles Marineris, melyhez hasonló a Földön ki sem alakulhatna.

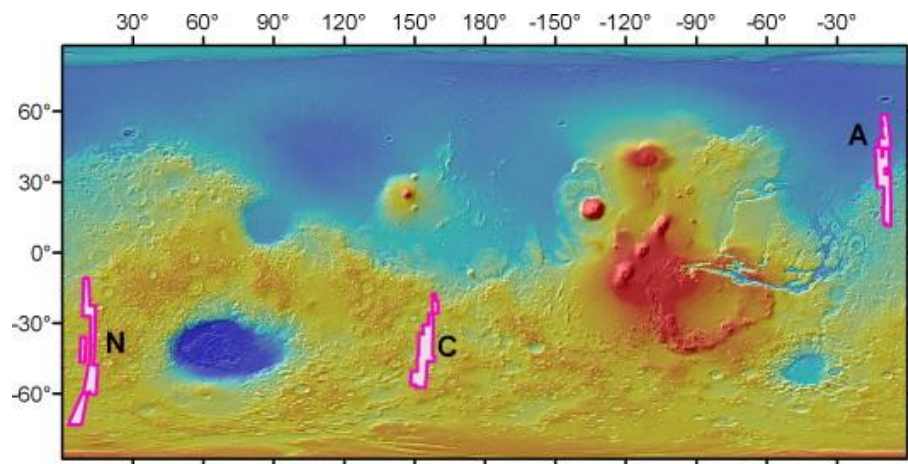
A Mars felszínének leggyakoribb formái közé tartozó kráterek, közülük többségben vannak a becsapódásos kráterek. Ezek nagy méretskálán megtalálhatóak a bolygó felszínén, egészen a pár száz méteres átmérőjűektől a több száz kilométeres átmérőjűekig. Alakjuk és méretük alapján lehetnek egyszerű, valamint komplex kráterek. Az egyszerűek általában 5 kilométernél kisebbek és mélység/átmérő arányuk 0,2 körül van (Pike, 1980a,b). 5-8 kilométeres átmérőtől már összetettebb alakokkal rendelkeznek: (1) Széles, laposabb aljuk dombokkal, halmokkal tagolt; (2) rendelkeznek központi kimagasodással; (3) kisebb-nagyobb részeken megcsuszamlott a kráterfal és ezáltal; (4) teraszok alakulhatnak ki körbe a kráterperem mentén (Pike, 1980a, b). Azonban a becsapódásos kráterek gyakran mutatnak más aszimmetrikus formákat, melyek részben kapcsolódhatnak a meteorok becsapódási szögéhez (elnyújtottabb, ovális alak keletkezhet laposabb szögű becsapódásoknál). Gyakran köthetők morfológiai folyamatokhoz (pl.: erózió, fagyos talajfolyás/talajszőnyeg-kúszás), melyek hatására különböző kitettségekben más-más intenzitással pusztul a felszín.

1.1. Feladat ismertetése

Dolgozatom célja a Mars felszínét legelterjedtebb alakító tényező, a becsapódásos kráterek morfológiai elemzése. Ennek alapjául a Mars Express HRSC domborzatmodellje szolgált. Feladatom a kráterfalakra összpontosított, azon belül is többek között a lejtőszögek mérésére, és a lejtés egyenlőtlen eloszlásából adódó aszimmetria vizsgálatára.

Munkám gondolatmenetét Conway és Mangold (2013) módszere határozta meg, korábbi tanulmányok felhasználásával jó módszert dolgoztak ki a kráterek észak – dél irányú aszimmetria vizsgálatára és annak megjelenítésére.

Munkámat három kiválasztott területen végeztem el, melyek közül egy az északi (Acidalia Planitia) és kettő a déli féltekén (Noachis Terra, Terra Cimmeria) helyezkedik el.

1. ábra: A tanulmányozott területek. „N”: Noachis Terra, „C”: Terra Cimmeria, „A”: Acidalia Planitia
forrás: Conway és Mangold (2013)

2. ADATOK ÉS MÓDSZEREK

2.1. Adatforrás

2.1.1. Mars Express – HRSC

Az Európai Űrügynökség (European Space Agency, későbbiekben: ESA) Mars tanulmányozására szánt küldetése (Mars Express) azért kapta meg nevébe az Express kifejezést, mert gyorsabban készült el, mint a hasonló célú küldetések eszközei.¹ A Mars Express 2003 júniusában startolt el a bajkonuri űrrepülőtérről egy orosz Szojuz-FG hordozórakéta fedélzetén. Ez azonban magával vitte még, a Charles Darwin hajója után elnevezett, Beagle 2 (sajnos kommunikációs hiba miatt sikertelen) landoló egységet is (Chicarro et al., 2004). 2003. december 30-án Mars körüli pályára állt. Folyamatos módosításokkal 2004. január közepére elfoglalta poláris pályáját a bolygó körül, majd megkezdte az adatok gyűjtését a Marsról és annak felszínéről. A küldetés időtartamát többszöri meghosszabbítással^{2,3} kitölték legkésőbbi időponttal 2016. március 28-ig. A Mars Express fedélzetén helyet kapó műszerek közül a nagyfelbontású sztereo kamerát (High Resolution Stereo Camera, későbbiekben: HRSC) eredetileg az oroszok vezette Mars-96 küldetéshez tervezték Gerhard Neukum közreműködésével (Neukum et al., 2004)

2. ábra: A HRSC eszköz. A) HRSC-SRC B) HRSC színes sztereo szkennert C) Digitális egység
forrás: https://www2.mps.mpg.de/images/projekte/mars-express/hrsc/hrsc_b.jpg

Az eszköz magába foglalja a HRSC színes sztereo szkennert és a Szuper-felbontású Csatornát (Super-Resolution Channel, SRC). A műszer nagy előnye, hogy háromszoros sztereo képekkel dolgozik, és négy színben érzékel. Ennek köszönhetően 250 km magas keringési pálya magasságnál az eszköz optikai kamerájával készült képek maximális

¹ forrás: http://www.esa.int/Our_Activities/Space_Science/Mars_Express/Mars_Express_mission_facts

² forrás: <http://sci.esa.int/director-desk/45685-mission-extensions-approved-for-science-missions/>

³ forrás: <http://sci.esa.int/director-desk/54999-working-life-extensions-for-esas-science-missions/>

felbontása 10 m. A HRSC képeiből sztereo-fotogrammetriával készült digitális domborzatmodellek előállításához a különböző képeken az azonos felszíni pontokat tartalmazó pixeleket automatizált eljárással fűzték össze.

Az így előállított nyers DTM-ek akár pixelenkénti 50 méteres felbontással is rendelkezhetnek. A színes képek lehetőséget nyújtanak a felszín osztályozására és információt szolgáltatnak az időjárásviszonyokról; habár rosszabb felbontásban, de a Mars Express képalkotó spektrométere által vizsgálhatóvá teszi a felszín ásványtani tulajdonságait (Neukum et al., 2004).

2.1.2. Kiválasztott domborzatmodell

A Mars Express nagy felbontású sztereo kamera adatainak negyedik sávjából készültek a küldetés alatt készített nyers digitális domborzatmodellek. A nyers DTM-eket kisebb, észak—dél irányban hosszabb nyugat—kelet irányban keskeny képek alkotják. Az északi 85° és déli 85° között szinuszoid vetülettel rendelkeznek, a sarki régiókban pedig poláris sztereografikus vetületük van. Ezeknek a dátuma egy 3396 km sugarú gömb, azonban domborzatmodell két verzióban készült el: (1) A magasságot a 3396 km sugarú dátumfelülettől számító (DT4)⁴ és (2) egy ekvipotenciális felülethez, az ún. GMM3 areoidhoz (a geoid marsi megfelelője) viszonyított magasságot használó (DA4) (Gwinner et al., 2008). Ezutóbbi közvetlen összehasonlítható a MOLA MEGDR hálózat modelljeivel⁵. A DTM-ek felbontása pixelenkénti 50 m-től 500 m-ig terjedő skálán belül van. Az nyers domborzatmodelleken belül, annak középmeridiánja egy egyenes vonal, a többi meridián körívként írható le, valamint a paralelkörök egymástól egyenlő távolságra elhelyezkedő párhuzamos vonalak.

Sajnos a szabadon hozzáférhető adatok nem fedik le a Mars teljes felületét, de ennek figyelembevételével az általam kiválasztott területekre volt elegendő mennyiségű kép, melyeknek felbontása 50, 100 és 125 m/px.

Vizsgált területek	Képek azonosítói
Acidalia Planitia	H1205_0000, H1216_0000, H1249_0000, H1260_0000, H1326_0000, H1465_0000 ₃ , H1476_0000, H1498_0000 ₃ , H3231_0000, H3253_0000 ₂ , H5350_0000 ₃ , H5368_0000 ₃
Noachis Terra	H0397_0000, H0430_0000, H1899_0000 ₄ , H2225_0000, H2247_0000, H2258_0000, H2280_0000 ₃ , H2694_0000
Terra Cimmeria	H0228_0000, H0241_0000 ₃ , H0280_0001, H0293_0000 ₃ , H2055_0000, H2066_0000, H2579_0000 ₃ , H2590_0001 ₄ , 2612_0000 ₃ , H2634_0000 ₄

1. táblázat: Az egyes vizsgálati területekhez tartozó HRSC képszámok₁:

1 Ha nincs megjelölve, a felbontás 75 m/px

2 A felbontás 50 m/px

3 A felbontás 100 m/px

4 A felbontás 125 m/px

⁴ forrás: http://pds-geosciences.wustl.edu/workshops/MEX_WORKSHOP_May08_presentations/4_HRSC_level4_map_projection_small.pdf

2.2. Morfometria

A görög eredetű morfometria szó a görög $\mu\omicron\phi\phi\eta$ = alak, valamint a $\mu\epsilon\tau\rho\acute{\iota}\alpha$ = mérés összetételéből alakult, szó szerinti jelentése: alakmérés. Ez így nagyon általános kifejezés, ezáltal nem csak a földfelszín mérésére vonatkoztatható, hanem akármilyen tárgy, élőlény alakjának, méretének vizsgálatára, numerikus modellezésére. Ezért egyértelműsítésként célszerűbb, ha földtudományokhoz és természetföldrajzhoz köthető módszereit geomorfometriának hívjuk. Így pontosítva a kifejezés már csak a földfelszín alaki tulajdonságainak mérésére vonatkozik (Kertész és Karátson, 2002). J.J. Clarke a geomorfometriát „a földfelszín konfigurációjának és felszíni formák alakjának, dimenziójának a mérése és ennek matematikai elemzése”-ként definiálja (Clarke, 1966). R. J. Pike pedig a topográfia kvantitatív ábrázolásának, analízisének tudományaként hivatkozik rá (Pike, 2000). A dolgozat további részében azonban mégsem így fogok hivatkozni rá – a geo előtag félrevezető lehetne –, hanem szakma által a Mars esetében használt areomorfometria kifejezéssel. Tehát a(z) (areo)morfometriai elemzések, egy adott terület felszínének egy vagy több számszerűsített paraméterének/paramétereinek és térbeli változásainak vizsgálata.

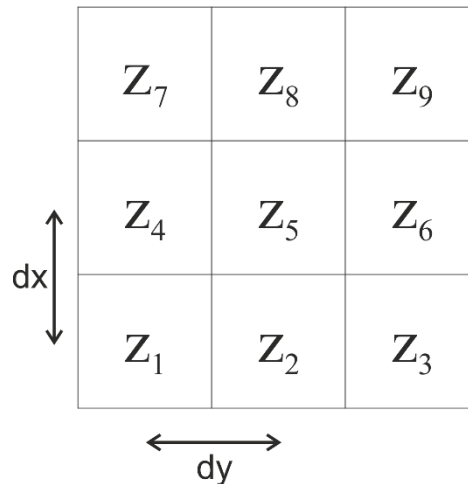
A felszín számszerűsítésének egyik legegyszerűbb módja, ha szabályos rácshálót „fektetünk” rá és a rácspontokban „leolvassuk” a magasságot. Ez nevezhető rács-központú GRID-nek vagy más névvel raszteres adatmodellnek, ami a morfometriai elemzések egyik legfontosabb kiinduló alapanyaga. Hiszen a felbontás ismeretében akár lehet lejtőszöget, kitettséget, lejtőgörbületet, a terület egészen vagy kisebb meghatározott területű egységeként haladva a legmagasabb és a legalacsonyabb pont különbségéből reliefet számolni.

A lejtőszög számítása GRID esetén nem teljesen egyértelmű, attól függ, hogy milyen közelítést alkalmazunk, és melyik raszterpontokat vonjuk be a számításba. Zhou és Liu (2004) irányú (É – D) gradienst (f_x) és Y irányú (Ny – K) gradienst (f_y) határoz meg. Ekkor a lejtőszöget a következő formulával számíthatjuk (Zhou és Liu, 2004):

$$S = \arctg \sqrt{f_x^2 + f_y^2}$$

1. képlet

Egy 3x3-as mozgó ablakban a grid pontjait beszámozva, az f_x -et és f_y -t többféleképpen definiálhatjuk.

3. ábra: A z-k a grid indexelt pontjai, melyekhez valamilyen érték tartozik, dx és dy pedig az x és y irányú felbontást jelöli.

Horn módszere (Horn, 1981) például a harmadrendű véges differenciál súlyozva a távolságok reciprokának négyzetével, más néven a nyolc szomszéd módszere. Az adott pontra számított értéknél a négy szomszédos pontot kétszeres súllyal veszi az átlós szomszédokhoz képest. Ekkor az x irányú meredekség:

$$f_y = \frac{(z_3 - z_1 + 2(z_6 - z_4) + z_9 - z_7)}{8dy} \quad 2. \text{ képlet}$$

az y irányú meredekség pedig:

$$f_x = \frac{(z_7 - z_1 + 2(z_8 - z_2) + z_9 - z_3)}{8dx} \quad 3. \text{ képlet}$$

Az ArcMap Slope funkciója is ezt a módszert használja.

2.3. Korábbi marsi kráter-morfometriai vizsgálatok

Több tudományos munka foglalkozott már a marsi becsapódásos kráterek pólus-, valamint egyenlítő felé néző lejtői között kialakult különbséggel. Kreslavsky és Head (2003) 300 méteres felbontású MOLA (Mars Orbiter Laser Altimeter) adatok alapján megállapították, hogy közepes szélességeken (40° – 50° É és D) a pólus felé néző lejtőszögek kisebbek, mint az egyenlítő felé nézők. Ezt a pólus felé néző lejtő talajában végbement olvadási–fagyási ciklusoknak tulajdonították, viszont tanulmányuk szerint nincs szükség a jég állandó jelenlétére, elég, ha az a melegebb ciklusokban található meg.

Parsons és Nimmo (2009) modelljük alapján viszont más értékeket kaptak, mely szerint a pólus felé néző kráterfalaknak meredekebbnek kell lenniük. Eredményeik validálására 120 azonos korú krátert (16-40 kilométeres átmérőjűeket) vizsgáltak meg a bolygó mindkét féltekéjén. Habár előzetes numerikus modelljük és Kreslavsky és Head (2003) vizsgálatai alapján szisztematikus mintát kellett volna találniuk az egyes aszimmetriák között, azonban más eredményt kaptak. Az eltérést a kisméretű kráterek elemzésből való kimaradásának tulajdonították, valamint másfajta lejtőfolyamatok jelenlétének.

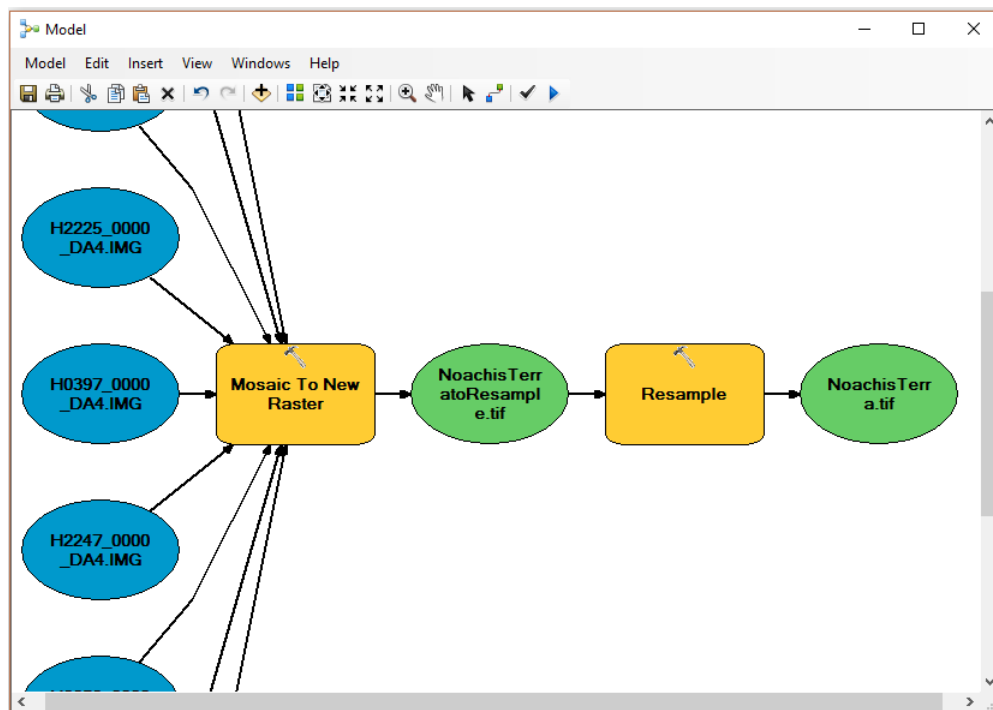
Conway és Mangold (2013) az ellentmondásos eredmények megoldása céljából megvizsgáltak több területet a bolygó északi és déli féltekéjén. Vizsgálatukkal nem találtak kapcsolatot az aszimmetria földrajzi szélességtől függésétől, amit a várt fagyás/olvadás ciklusok, például a geliszoliflukció okozna (ezek a folyamatok ellenkező aszimmetriát okoznának, mint ami tapasztalható). További vizsgálatokkal megállapították, hogy az aszimmetriát közepes szélességeken jégtakaró okozza Terra Cimmeria területén.

3. ADATOK NUMERIKUS FELDOLGOZÁSA

3.1. Adatok előállítása és exportálása a domborzatmodellből

A későbbi adatfeldolgozáshoz XYZ fájlokra volt szükségem, melyek előállításához a következő szoftvereket használtam: ArcGIS programcsomag ArcMap 10.4.1-es verziója, valamint GlobalMapper 15.

A kiválasztott nyers domborzatmodell képeit a könnyebb kezelés érdekében a vizsgált területenként egyesítettem egy-egy nagyobb domborzatmodellé. Ezáltal a DTM szélső részein, ahol a képek között átfedés van, csak részben bent lévő krátereket is bevonhattam a vizsgálatba.

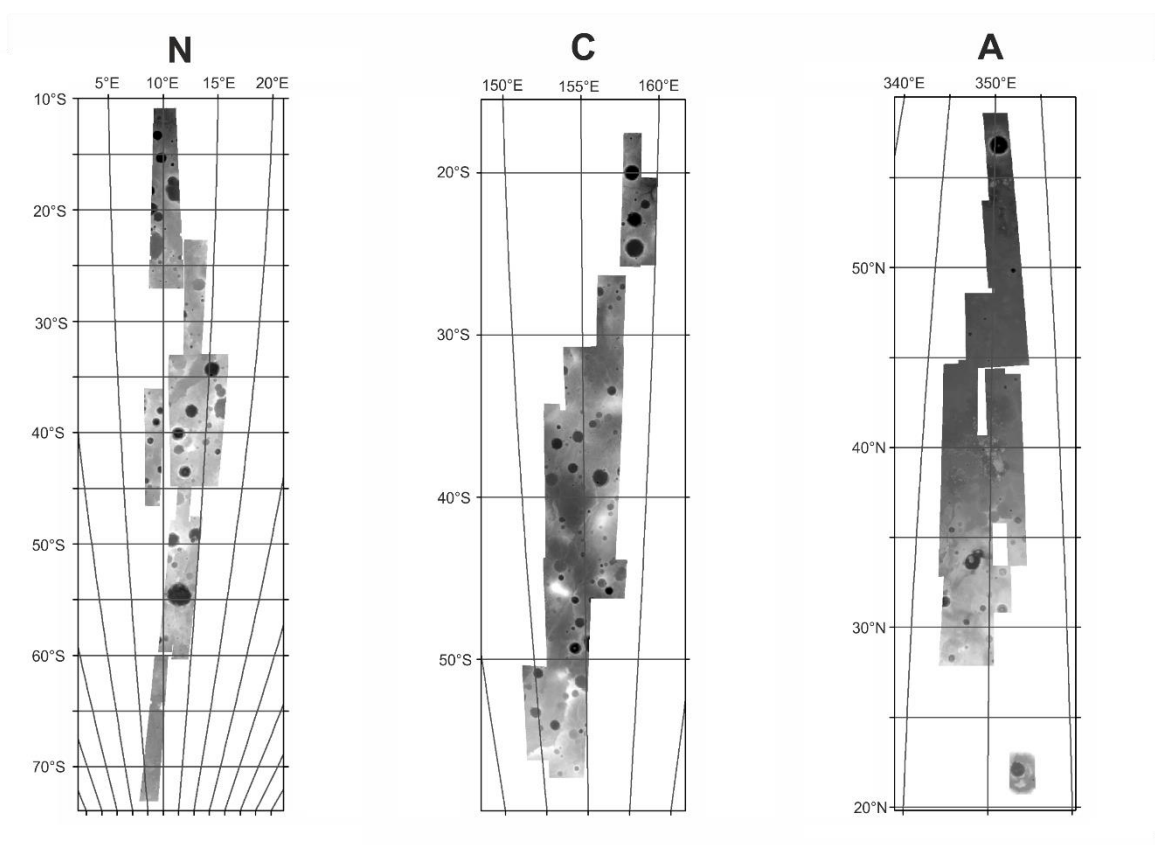

4. ábra: Az egyes domborzatmodellek egyesítésének modellje

Az egyes raszteres állományok egyesítésére és az egyes területek felbontásának egységesítésére a **ModelBuilder**-ben készítettem egy modellt. A képek mozaikolásához az ArcToolbox/Data Management Tools/Raster/ Raster Dataset/ **Mosaic to New Raster** eszközt használtam. Beállításainál az átfedő részek számítási módját átlagolásra állítottam, így az egymás felett elhelyezkedő pixelek értékeinek az átlagát számította ki a program. Az

eltérő felbontások (3.ábra) következtében a három vizsgált terület egyesített rasztereinek sem lett ugyanaz a felbontása.

A későbbi vizsgálatok megkönnyebbítése érdekében az új, egységes felbontást az ArcToolbox/ Data Management/ Raster/ Raster Processing/ **Resample** eszközzel 75 m/px-re állítottam be. Bár ez a lépés módosítja az 50 m/px felbontású domborzatmodellek lejtőszög értékeit, de csak egy ilyen felbontású kép volt, a többi mind legalább 75 m/px-es (1. táblázat), így ez a hibatényező elhanyagolható mennyiségűnek bizonyult.

5. ábra Az egyesített domborzatmodellek. „N” Noachis Terra, „C” Terra Cimmeria, „A” Acidalia Planitia

Noachis Terra középmeridiánja $10^{\circ} E^5$, Terra Cimmeria középmeridiánja $156^{\circ} E$, Acidalia Planitiaé pedig $351^{\circ} E$. A becsapódásos kráterek körül határolásához az **Editor** kör rajzoló eszközét használtam. A kráterperemen túlnyúló területtel rajzoltam meg őket, mert a kráter tényleges peremét és sugarát később kvantitatív módszerekkel határoztam meg. A vektoros réteget (későbbiekben: krátermaszk réteg) egy geodátbázisban (Personal geodatabase, PGDB) hoztam létre a raszteres állománynak megfelelő vetületi rendszerrel.

⁵ A szélességi és hosszúsági fokoknál az angol rövidítéseket használom, mert a magyar rövidítést használva összetéveszthető lenne a Kelvin-fokkal (rosszul felírásával), ahol földrajzi hosszúsági adat önállóan szerepel.

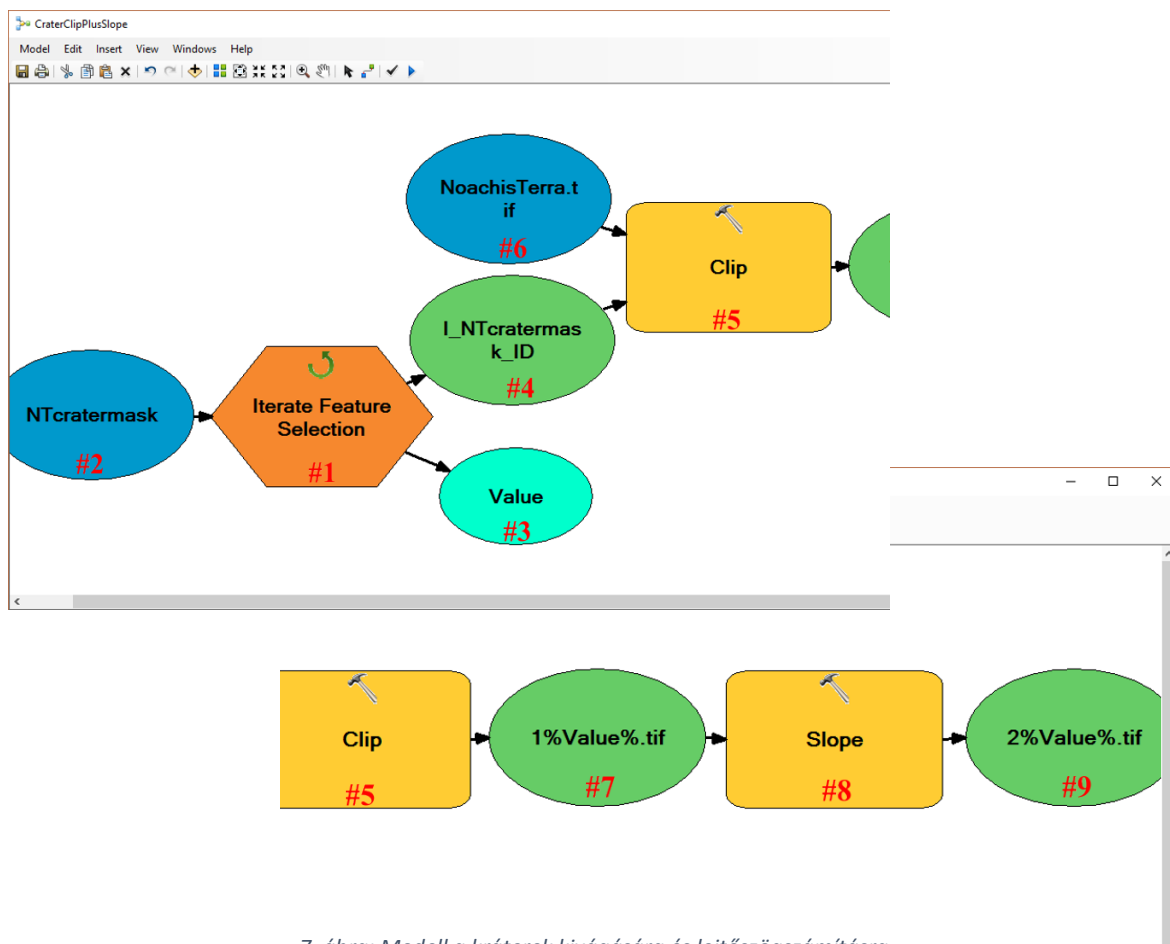
Attribútumtáblája külön oszlopban tárolja a magassági adatokat és a lejtőszögeket tartalmazó kráterenkénti XYZ fájlok azonosítóját; a **Calculate Geometry** eszköz **X Coordinate of Centroid** és **Y Coordinate of Centroid** funkcióival kiszámított középpont x_0 és y_0 koordinátáit.

Az elemzésekhez szükségem volt a kráterek földrajzi szélességére. Bár az alkalmazott szinuszoid vetületnek méter az alapegysége, de az **Y Coordinate of Centroid** eszköznél be lehet állítani, az eredmény mértékegységét, így vetületi transzformáció nélkül irattam ki a fok értékeket.

Table									
NTcratermask									
	OBJE	SHAPE *	ID	IDtoSlope	X0	Y0	Latitude	SHAPE_Length	SHAPE_Area
▶	1	Polygon	1001	2001	-23861.857198	18831164.301901	-10.84143	15383.087782	18831164.301901
	2	Polygon	1002	2002	61466.43848	74829820.900648	-11.18292	30664.951695	74829820.900648
	3	Polygon	1003	2003	-22737.37579	549814999.092714	-11.70408	83121.471642	549814999.09271
	4	Polygon	1004	2004	-40795.224398	167597360.095692	-11.92951	45892.162086	167597360.09569
	5	Polygon	1005	2005	41962.198081	21051316.377186	-12.16952	16264.643971	21051316.377186
	6	Polygon	1006	2006	21377.57358	56169101.102619	-12.51771	26567.682276	56169101.102619
	7	Polygon	1007	2007	15461.478397	22388467.52497	-13.51156	16773.245971	22388467.52497
	8	Polygon	1008	2008	48481.544417	163880059.730844	-13.80797	45380.365434	163880059.73084
	9	Polygon	1009	2009	-30311.529809	291676861.406456	-14.17189	60541.882528	291676861.40645

6. ábra: Példa az attribútum tábla szerkezetére (Noachis Terra)

Következő lépésben a krátermaszk réteg által lefedett raszteres felület kráterenként külön állományba exportálását hajtottam végre, valamint külön fájlokba ezen területekre lejtőszögeket számítottam az ArcMap-ben. Az előbb felsorolt műveletekhez szintén egy modellt készítettem a **Model Builder**-ben.

7. ábra: Modell a kráterek kivágására és lejtőszögszámításra

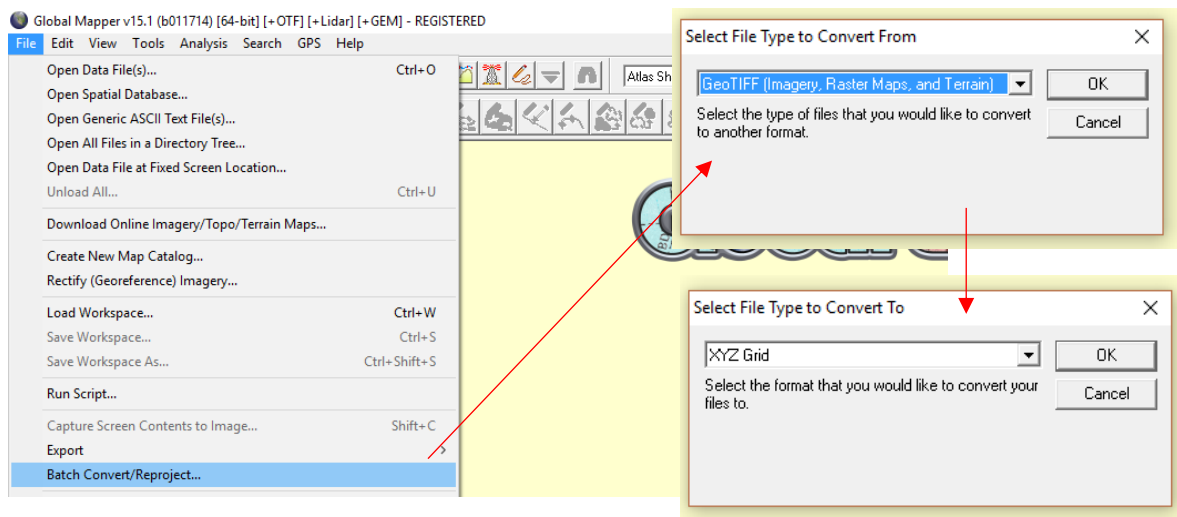
Sorszám	Operáció	Művelet
#1	Iterate Feature Selection	A krátermaszk rétegből az egyes kráterek behívása egymás után.
#2	Input Features	A #1 által kiválasztott réteg megnyitása.
#3	Value	A krátermaszk ID mezőjének attribútumai. Később felhasználva a #7 és #9 névadásához.
#4	Selected Features	A #1 kimeneti kiválasztott egyes krátereket lefedő körök.
#5	Clip	Vágó eszköz. Eredménye az egyes kráterek rasztersokszöge magassági adatokkal.
#6	Input Raster	Ebből a raszterből vág a #5.
#7	Output Raster Dataset	A #5 kimeneti rasztere.
#8	Slope	Lejtőszög számító. Alapja a #7. Az eredménye fokban.
#9	Output Raster	A #9 kimeneti rasztere

2. táblázat: Magyarázó táblázat a 8. ábrán szereplő modellhez

Az **Iterate Feature Selection**-ön (Insert/Iterators) belül beállítottam a bemeneti rekordokhoz (**Input Features**) a krátermaszk réteget és a csoportosításhoz

(**Group by Fields**), hogy az ID (a képek azonosítója) mező alapján haladva hajtja végre a modell az utasításokat. Ennek a műveletnek a használatával hoztam létre a kráterenkénti külön állományokat. Az **Iterate Feature Selection**-nek két kimeneti adata van. Az egyik a **Value**, ez tartalmazza az ID mező attribútumait és az adott rekordréteget, mely egyben a **Clip** (ArcToolbox/ Data Management Tools/ Raster/ Raster Processing/ Clip) kivágó eszköz kiterjedését (Output Extent) adja. A tényleges körök alapján történő vágáshoz ki kellett jelölnöm **Maintain Clipping Extent** opciót, így nem a kör köré rajzolható négyzet kiterjedése alapján dolgozik a program. A vágáshoz bemeneti réteggént az összeillesztett, már 75 méteres felbontású raszteres állományt használtam fel. Ez a művelet kvázi kör alakú rasztersokszögeket eredményezett. A keletkező fájlok nevéhez a **Value** értékét használtam fel. Végül a **Clip** kimeneti réteget beállítottam a **Slope** (ArcToolbox/Spatial Analyst Tools/ Surface/ Slope) eszköz bemeneti adatainak a lejtőszögek kiszámításához.

Az ArcMap a **Slope** az értékek számításához a Horn-féle (Horn, 1981) négy szomszéd módszert használja.

8. ábra: tif – xyz konverzió

Ezt követően az xyz formátumú fájlok létrehozása következett. Az ArcMap-ben van lehetőség raszteres adatok dbf fájlra konvertálására (egyfajta attribútum tábla, dBase formátumban) és ennek csv formátumba mentésére, mely az adatpontokat XYZ formában tárolja. De a nagyobb, tíz kilométert meghaladó sugarú krátereknél hibaüzenetet írt ki, mert a fájlba írt rekordok száma meghaladta a formátum adta korlátokat. Ezért a GlobalMapper **Batch Convert/Reproject** funkciójával állítottam elő az xyz fájlokat. A program előnye, hogy az ArcGIS-szel ellentétben a NULL értékeket kihagyja a konverzió során. Hátránya viszont, hogy az ArcMap-ben elkészített TIFF fájlok vetületének dátumát nem ismerte fel, emiatt azt a vizsgált területenként (6. ábra) be kellett állítanom, hogy az Interplanetary, Mars 2000 (Sphere)-t használja.

Végül a vizsgált területenkénti krátermaszk rétegek attribútum tábláját **Table To Excel** (ArcToolbox/ Conversation Tools/ Excel/ Table To Excel) eszközzel egy csv fájlba exportáltam, aminek adatai szükségesek voltak a későbbi elemzések elvégzéséhez.

3.2. Elemzések - Adatfeldolgozás Python környezetben

Az előzőekben elkészített adatok feldolgozását, a számítások legnagyobb részét és ezek megjelenítését ábrán későbbi elemzésekhez Python 3.6 környezetben végeztem a PyCharm Community Edition program 2016.3.3 verziójának integrált fejlesztő-környezetében. Többek között felhasználtam a programozáshoz a Python kiegészítő csomagjai közül a:

- NumPy-t, ez bővebb támogatást nyújt a többdimenziós tömbök, mátrixok használatához és magas szintű matematikai függvény könyvtárral rendelkezik.
- SciPy-t, ami hasznos modulokat tartalmaz lineáris algebra, optimalizáció, interpoláció, integrálás stb. használatához.
- Matplotlib-et, ami lényegében egy grafikus függvény könyvtár és fontos szerepe van ábrák előállításában (Hill, 2015)
- Os-t, ez egy központi Python modul, ami lehetővé teszi az operációs rendszer-specifikus feladatok kiállítását.

Alapvetően kétféle programot írtam munkám során. Az egyik félében szinte csak a számítások, a másikban pedig az ábrák megalkotása szerepel. Az első két program a főbb matematikai műveleteket, valamint a későbbi elemzésekhez, képek előállításához szükséges táblázatok létrehozását tartalmazza. A többi programot a PCT képek, lejtőprofil, illetve a doboz ábrák létrehozására írtam meg.

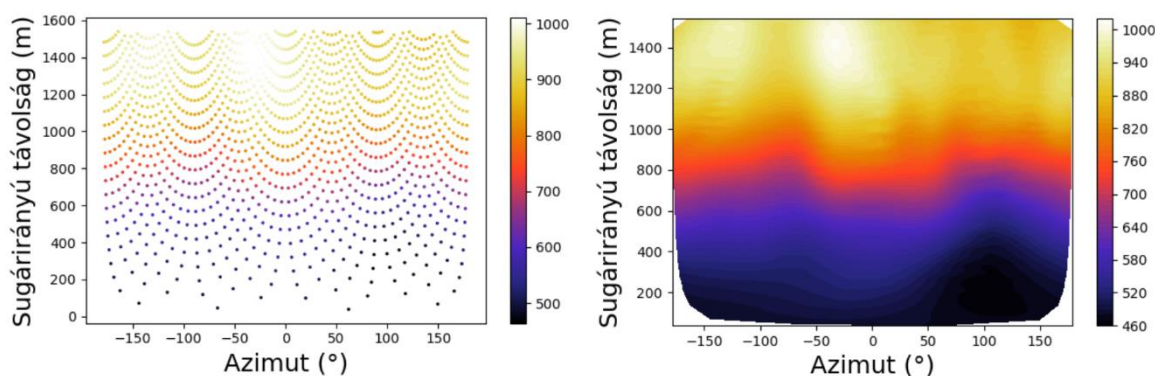
A csv fájlba exportált krátermaszk réteg attribútumtáblájára az első kettő programhoz volt szükségem, mert az tartalmazza az xyz állományok importálásához szükséges azonosítókat, az egyes kráterek középpontjának koordinátáit és az információt az objektumok földrajzi szélességéről. Ennek a megnyitásán kívül szinte mindkét program egésze egy-egy nagy `for` cikluson belül helyezkedik el. Ennek két oka van, egyrészt a táblázatok létrehozása miatt, másrészt praktikusság miatt, hiszen így nem kell a programot manuálisan lefuttatni a több száz kráterre.

Ezután írtam meg a polárkoordináta-transzformációt (PCT), amit az alábbi formulákkal számítottam ki (Székely és Karátson, 2004):

$$r = \sqrt{(x - x_0)^2 + (y - y_0)^2} \quad 4. \text{ képlet}$$

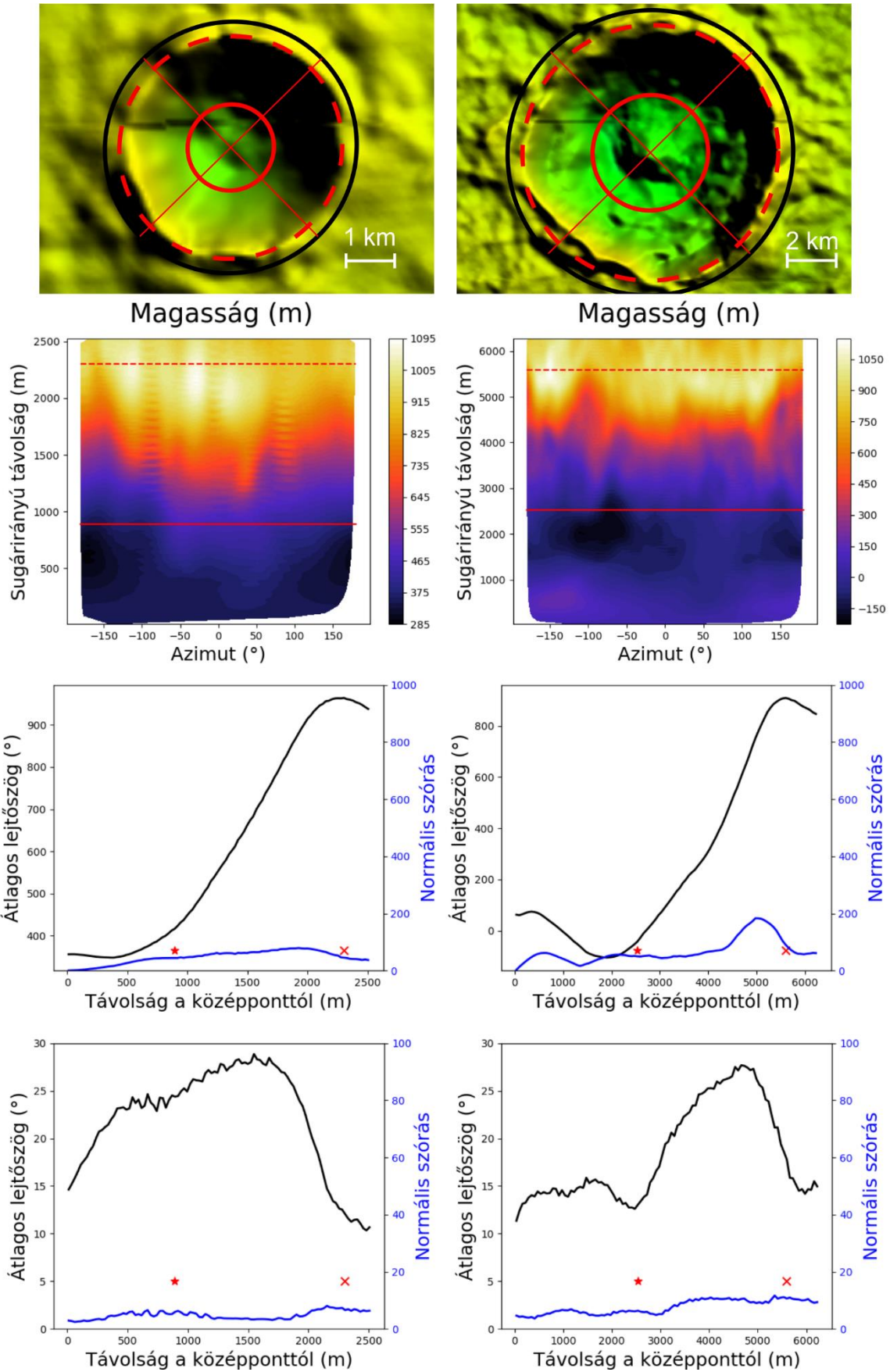
$$\varphi = \arctg\left(\frac{x - x_0}{y - y_0}\right) \left(\frac{180^\circ}{\pi}\right) \quad 5. \text{ képlet}$$

ahol r az (x,y) ponthoz (x_0,y_0) ponttól számított sugár nagysága, és φ = az (x,y) és (x_0,y_0) pontok által meghatározott vonal, a függőleges (É – D) egyenessel bezárt szöge – a függőlegetől jobbra indulva $0^\circ - 180^\circ$, balra pedig $0^\circ - -180^\circ$ tartományon értelmezve.

9. ábra: Példa az interpoláció nélküli és interpolált PCT képekre. Színezés magassági adatok alapján méterben.

A PCT során a `scipy.interpolate.griddata()` függvénnyel interpoláltam az adatokat. A művelet módszerének a `'cubic'`-ot állítottam be, mely harmadrendű (köbös) közelítést alkalmaz. A PCT képek vízszintes tengelye a kráter pontjainak azimutját tartalmazza $-180^\circ - 180^\circ$ fok között, a függőleges tengelyen pedig a kráter középpontjától való távolság jelenik meg. A színezés sötétkéktől (legalacsonyabb rész) a pirosra át a világos sárgáig (magasabb részek) terjed. Ez a formátum a programban egy mátrixban tárolja az adatokat, így ideális a különböző kitettségi intervallumokon belüli vizsgálatra.

10. ábra: A kráterfal lehatárolásának illusztrációja. Bal oldali oszlopban egy egyszerű ($23^{\circ} 49' S$, $159^{\circ} 5' E$), a jobb oldali oszlopban egy komplex kráterhez ($17^{\circ} 52' S$, $158^{\circ} 13' E$) tartozó képek (Terra Cimmeria). Bővebb magyarázat a szövegben. Az alulról második sor ábráit Conway és Mangold (2013) nyomán készítettem el.

A felső két kép (10. ábra) a példakrátereket mutatja felülnézetben, a fekete vonal a krátermaszk adott kráterre vonatkozó területet veszi körbe. Az átlós piros egyenes vonalak a vizsgálat egyik alapjául szolgáló, a pólus felé néző, illetve az egyenlítő néző, szektorokat (felső, alsó körcikkek - a vizsgált terület függvényében változhat) határolja le. A felső és a középső PCT képeken a piros szaggatott vonal a kráter peremét, a folytonos piros vonalak pedig a kráterfal alját jelölik. Alulról a második sor diagrammjain a fekete vonal a kráterek átlagolt lejtőprofiljait ábrázolja, a kék görbe pedig a kráter középpontjától kifelé haladva az azonos távolságra lévő pontok magassági értékeinek szórását jelöli. Az alsó sor ábráin az átlagolt lejtőszögek változása (fekete görbe), valamint ezen értékek szórása (kék görbe) látható. A kráterfal kiterjedését Conway és Mangold (2013) nyomán állapítottam meg (szemléltetésére a 10. ábra alulról második sora szolgál). A szürke egyenes a kráterfal aljának meghatározásához szükséges. Alsó végpontja a kráter középpontjában helyezkedik el az átlagolt magasságok minimum értékénél, ezzel kiküszöbölve az esetleges központi kiemelkedéseket. Teteje az átlagolásból meghatározott kráterperemen helyezkedik el. A két végpont felhasználásával kiszámítható a felszín pontjainak távolsága az egyenestől az alábbi képlet felhasználásával:

$$F(P_1, P_2, (x_i, y_i)) = \frac{|(y_2 - y_1)x_i - (x_2 - x_1)y_i + x_2y_1 - y_2x_1|}{\sqrt{(y_2 - y_1)^2 + (x_2 - x_1)^2}} \quad 6. \text{ képlet}$$

ahol, F az adott pont távolsága az egyenestől, $P_1(x_1, y_1)$ az egyenes alsó-, $P_2(x_2, y_2)$ a felső végpontja, (x_i, y_i) az átlagolt felszín egy pontja. Egy `for` ciklussal kiszámoltam az összes távolságot, majd az `numpy.max()` függvény használatával meghatároztam a legnagyobb távolsághoz tartozó pontot, mely a kráterfal alját adja. Az alsó két sor diagrammjain a piros * a kráterfal aljának távolságát, a piros x pedig a kráterperem távolságát jelölik a kráter középpontjától.

Ezután a már megnyitott xyz állományokra is elvégeztem a polárkoordináta-transzformációt. Ezt a műveletet csak a kráterperem területére eső adatainak felhasználásával végeztem el, a korábban meghatározott kráterfalon kívül eső részeket levágtam, így már csak a vizsgálat számára releváns részek maradtak meg. A kráterfalat Kreslavsky és Head (2003), valamint Parson és Nimmo (2009) módszeréhez hasonlóan északi-, déli-, keleti- és nyugati negyedekre osztottam fel (10. ábra). Azonban lejtőszögek különbsége okozta aszimmetria megállapításához Conway és Mangold (2013) módszerét

vettem alapul, mely észak- és dél felé néző kráterfal helyett pólus-, ill. egyenlítő felé néző lejtőket különítettem el. Tehát az aszimmetria a következő képlettel számítható ki:

$$A = \frac{S_{eq} - S_p}{S_{avg}} \quad 7. \text{ képlet}$$

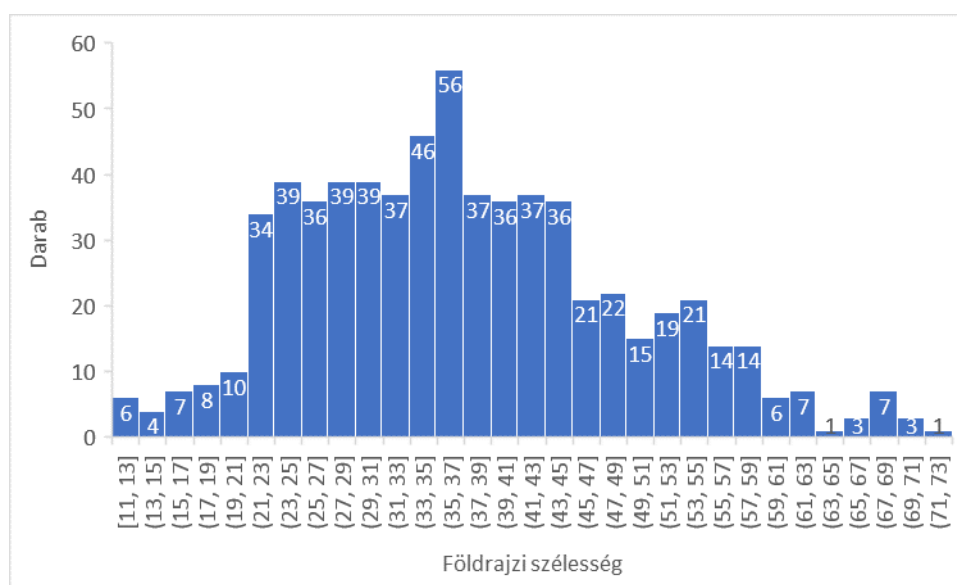
, ahol A az aszimmetria, S_p a pólus felé néző, S_{eq} az egyenlítő felé néző átlagos lejtés, S_{avg} pedig a kráterfal átlagos lejtése.

Ezzel a módszerrel az A értéke mindkét féltekén ugyanolyan jellegű aszimmetriát jelöl. Minél negatívabb az értéke, annál kisebb a lejtése az egyenlítő felé néző lejtőnek a pólus felé nézőénél. A pozitívabb értékek pedig értelemszerűen meredekebb egyenlítő felé néző lejtőket jelölnek.

4. EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA

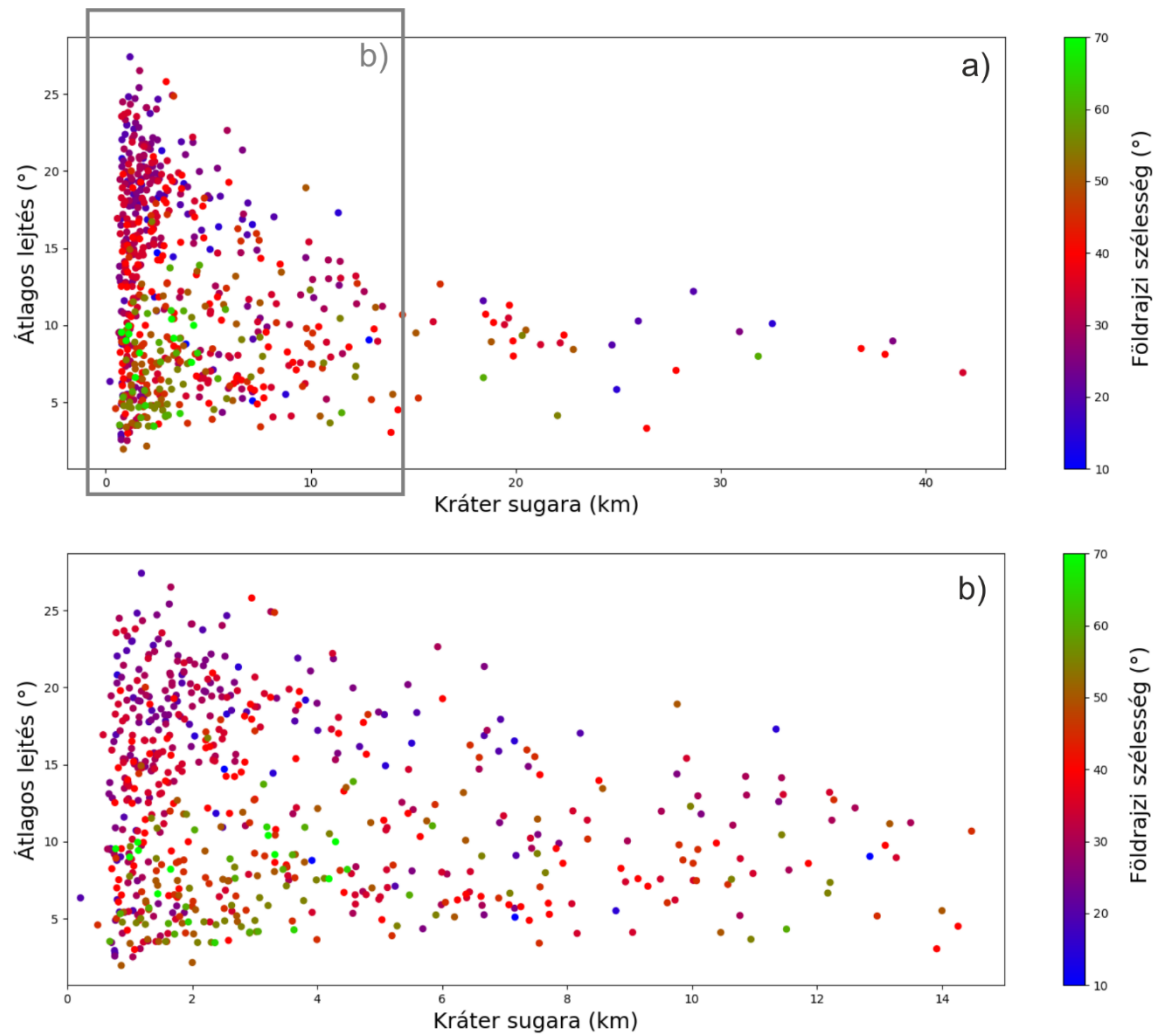
Az egyes ábrák elkészítéséhez, valamint statisztikai elemzéshez több táblázatot is létrehoztam (1. – 5. sz. függelék), valamint létrehoztam egy összefoglaló térképet a régióként megvizsgált kráterek aszimmetriájának és mélység-átmérő arányának alakulásáról.

Összesen 661 db krátert vontam be a vizsgálatba, ebből 162 db Acidalia Planitia, 268 db Noachis Terra és 231 db Terra Cimmeria területén helyezkedik el. A legkisebb kráter átmérője 0,423 km, a legnagyobbé 83,6 km.

11. ábra: A kráterek eloszlása földrajzi szélesség alapján. A földrajzi szélesség adatok abszolútértékben szerepelnek.

A legtöbb krátert, a két féltéken a 21° – 45° szélességi körök között (472 db) vizsgáltam meg, míg a 45° – 59° -ok között ennek kb. a harmadát 126 db-ot (11. ábra). Öt fokonként átlagolva összesítettem a kráterek aszimmetriáját, lejtőszögeit, átmérőit és mélység – átmérő arányát, valamint ezen értékek mediánját, átlagát és szórását mindhárom vizsgálati területre tekintve egy-egy nagyobb összegző táblázatba (1. – 2. sz. függelék), ezzel ellentétben a 3. – 5. sz. függelék az összes régióra kráterenként ismerteti azok különböző paramétereit.

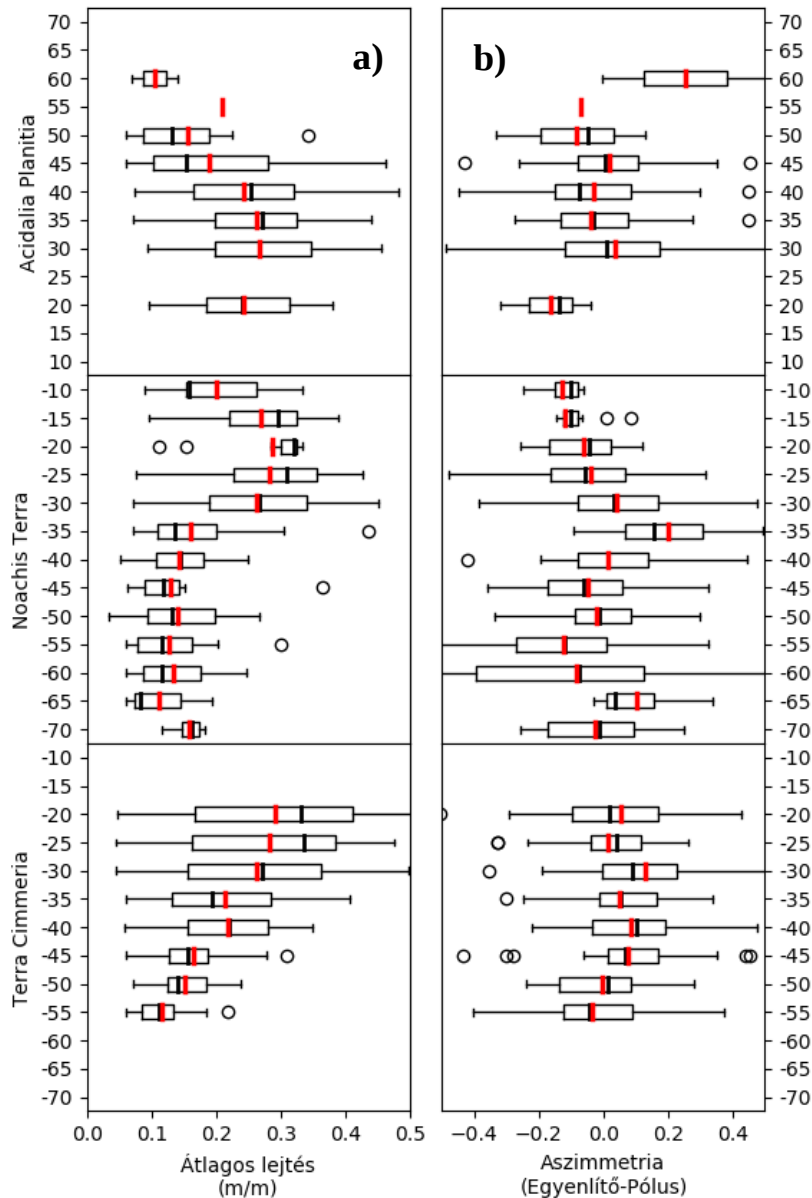
12. ábra: Az átlagolt lejtőszögeinek eloszlása a kráterméret alapján. Színezés a földrajzi szélesség abszolútértéke szerint.
a) az összes kráterre b) a 0 – 15 km sugarú kráterekre jeleníti meg az adatokat.

A 12. ábrán jól elkülönül, hogy vizsgált a kráterek döntő többsége a földrajzi szélességtől függetlenül 15 km-nél kisebb sugarú. Az ennél nagyobbak főképp kb. 20° – 45° É – D között találhatóak. A 0 – 5 km sugarú kráterek a lejtőszög-skála egészén jelen vannak, azonban közelebről megtekintve észrevehető, hogy az alacsonyabb szélességeken levő kráterek többségükben meredekebb kráterfallal rendelkeznek, mint az 55° földrajzi szélesség feletti társaik. A kráterek sugarának növekedésével megfigyelhető, hogy egyre lankásabbak belső lejtőik.

5. DISZKUSSZIÓ

Az átlagos lejtés és aszimmetria szélesség szerinti változásának szemléltetésére, és az átmérő-, mélység-átmérő arány függvényében alakuló aszimmetria értékek megjelenítésére – Conway és Mangold (2013) – dobozábrák (box-plot) sorozatát készítettem el. Ezzel a megjelenítési móddal kiválóan lehet illusztrálni a minta értéktartományának változásait, az átlagok és középértékek alakulását, valamint következtetni lehet belőle a szórásra is.

A *13.a) ábra* is a jól mutatja a trendet a *12. ábrához* hasonlóan, hogy a kráterfalak lejtése a pólusok felé haladva csökken. Azonban ez sem általános, hiszen a Noachis Terra területén $10^{\circ} - 25^{\circ}$ S között növekvő tendencia a jellemző. A *13.b) ábrán* az aszimmetriák változásai jelennek meg. Vizsgálati területenként különböző mintát mutatnak, azonban megegyezik bennük, hogy a közepes ($30^{\circ} - 45^{\circ}$ N – S) és magasabb (60° N – S) földrajzi szélességeken a többihez képest pozitívabb az aszimmetria (meredekebb egyenlítő felé néző lejtő). Az adatok mindhárom régióban erőteljes szóródást mutatnak. Ezekre az értékekre befolyással lehetnek a kráterek alakjának természetes változékonysága (különböző eróziós folyamatok) és az alapkőzet. Alapvetően a Noachis Terra és a Terra Cimmeria felszíne idősebb, Noachi időszaki, míg az Acidalia Planitia Amazoni időszaki (Hargitai *et al.*, 2008).

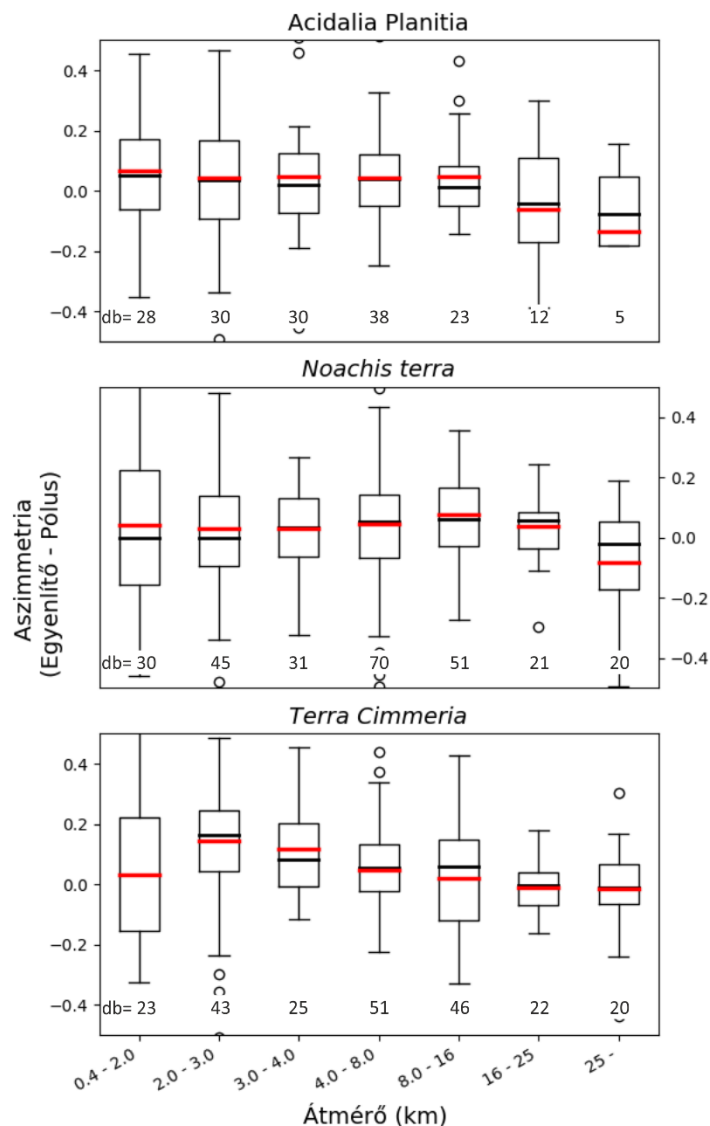

13. ábra: Csoportos dobozábra: a) Az átlagos lejtés változása b) az aszimmetria változása a földrajzi szélességgel. A függőleges tengelyen a pozitív értékek az északi, a negatív értékek a déli földrajzi szélességeket jelölik. A dobozokon belül a vastag fekete vonal az a) lejtés mediánját, b) aszimmetria mediánját; a vastag piros vonal pedig ezen értékek átlagait jelölik. A doboz jelöli ki az interkvartilis terjedelmet (minta középső fele), a vízszintes vonalak jelölik ki az alsó- és felsőkvartilist, a 90%-os lefedettség alsó és felső határát, a körök pedig az ún. outlierek (kiugró értékek), melyek a 1,5-szeres interkvartilisen kívül esnek. Conway és Mangold (2013) nyomán – pythonban elkészítve.

Parsons és Nimmo (2009) modelljük alapján megállapították, hogy $25^{\circ} - 40^{\circ}$ között kell a lejtőszögek különbségeiből adódó aszimmetriának a legnagyobbak lennie. A 13.b) ábrát közelebbről megvizsgálva, valamint a mellékelt táblázat adataival összevetve (1. sz. függelék) többnyire igazolódik felvetésük. Terra Cimmeria területén az átlagok és a középértékek 25° -tól növekednek, majd $30^{\circ} - 40^{\circ}$ között elérik maximumukat, 35° kivételével, ahol lokális minimum van. Noachis Terra-n csak 25° -nál lép át a pozitív tartományba és az előző területhez hasonlóan alakulnak a maximumértékek. Acidalia Planitia területén a többi régióval ellentétben $35^{\circ} - 40^{\circ}$ között nagyobb visszaesés van az

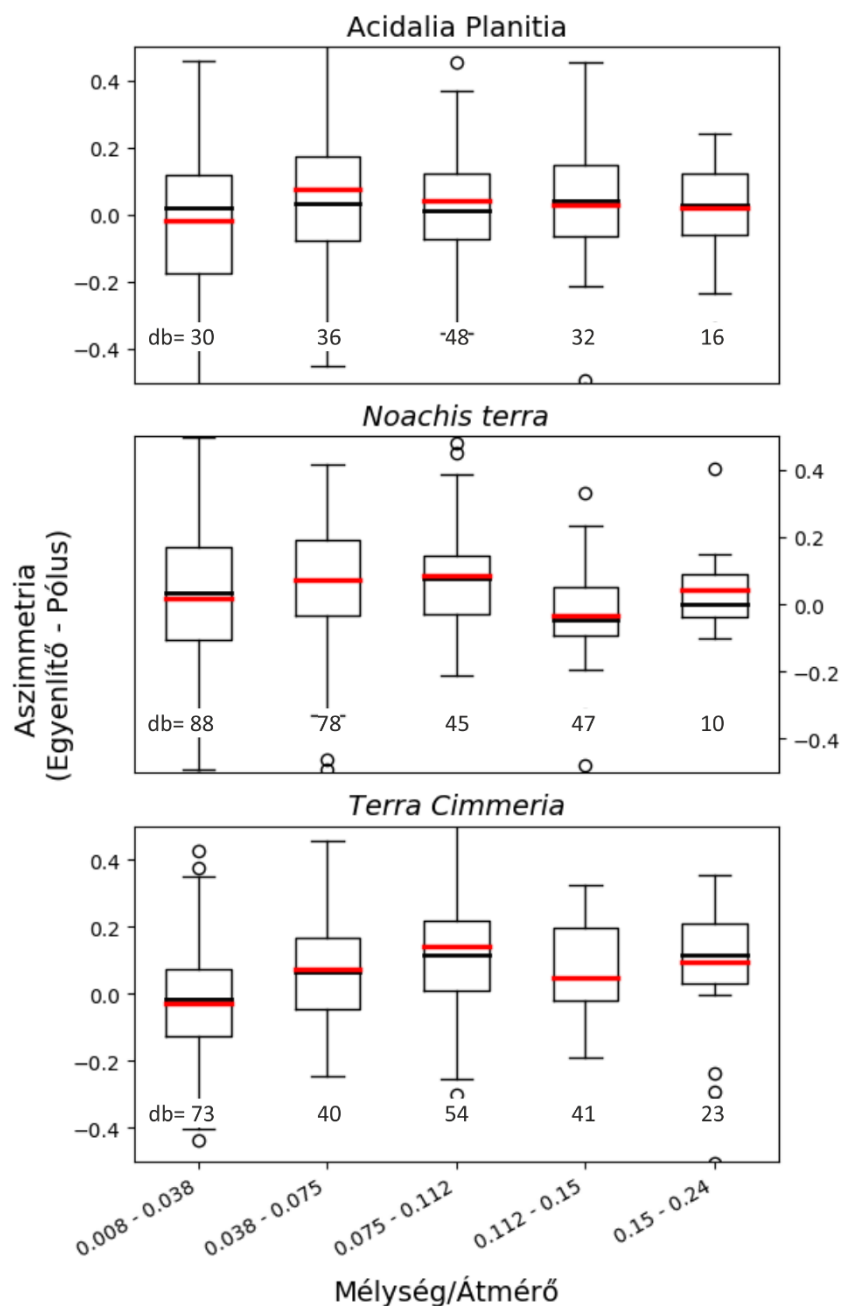
értékekben és a második csúcs az értékekben már 45°-nál van. Meglepően két régióban (Acidalia Planitia, Noachis terra) is újra növekedést mutatnak az aszimmetria átlagai és középértékei.

A 13 a) és b) ábrák összehasonlítása alapján megfigyelhető, hogy az aszimmetria értékek nincsenek összefüggésben az átlagos kráterfal-lejtés nagyságával.

14. ábra: Az aszimmetria alakulása a kráterek átmérőjének függvényében. A vastag piros vonal az aszimmetria átlagát, a vastag fekete vonal pedig a középértékét jelöli. A dobozok jelölik ki az interkvartilis terjedelmet, a függőleges vonalak pedig az adatok 90%-át lefedő intervallumot felosztva alsó- és felső kvartilis részekre. A körök azon kiugró értékeket mutatják, melyek távolabb esnek a mediántól az interkvartilis rész terjedelmének másfélszeresénél. (Conway és Mangold (2013) nyomán – pythonban elkészítve)

A kráterek átmérője és az aszimmetria között nem figyelhető meg jelentős összefüggés (14. ábra). Az átmérő növekedésével kis mértékben csökken csak az A értéke. egyedül Noachis Terra régióban figyelhető meg nagyobb aszimmetria növekedés a 2 – 4 km átmérőjüeknél, a másik két területtel ellentétben.

15. ábra: Az aszimmetria a mélység/átmérő függvényében. A vastag piros vonal az aszimmetria átlagát, a vastag fekete vonal pedig a középtértékét jelöli. A dobozok jelölik ki az interkvartilis terjedelmet, a függőleges vonalak, pedig az adatok 90%-át lefedő intervallumot felosztva alsó- és felső kvartilis részekre. A körök azon kiugró értékeket mutatják, melyek távolabb esnek a mediántól az interkvartilis rész terjedelmének másfélszeresénél. (Conway és Mangold (2013) nyomán – pythonban elkészítve).

A 15. ábra mutatja az aszimmetria változásait a mélység/átmérő (m/d) függvényében, azonban az A értékeiben nincs szignifikáns különbség sem az m/d , sem a vizsgált területek szempontjából. Ennek ellenére megfigyelhető mindhárom régióban az $0.038 < m/d < 0.112$ kráterek enyhén pozitívabb A medián és átlagértékei (2. sz. függelék).

6. ÖSSZEFOGLALÁS

Munkám fő célja a marsi becsapódásos kráterek morfológiai elemzése volt. Ezt a vizsgálatot három kiválasztott területen keresztül (Acidalia Planitia, Noachis Terra, Terra Cimmeria) végeztem el. Adatforrásként a Mars Express HRSC domborzatmodelljei szolgáltak, amiket az ArcMap 10.4.1 és a GlobalMapper 15 szoftverekkel alakítottam át az elemzésekhez szükséges formátumúvá. Az így keletkezett adatbázisokat Python 3.6 környezetben használtam fel. A PCT módszer megfelelőnek bizonyult a további számítások előkészítéséhez, mert általa könnyen lehet az adatokat, mind a kráter középpontjától kifele haladva egyenlő távolságoként, mind különböző kitettségű intervallumokon belül vizsgálni. A kráterek sugarát kvantitatívan határoztam meg, majd ezután kiszámoltam azan felszínformák más paramétereit is, mint például a mélység és átmérő arányát, a kráterfal átlagos lejtését. Az aszimmetria megállapítására Conway és Mangold (2013) módszerét használtam fel. Az elkészített táblázatok és ábrák alapján már jól vizsgálhatóvá váltak a kráterek. Parsons és Nimmo (2009) modellje alapján, miszerint a legnagyobb aszimmetria értékek a közepes szélességeken (25° – 40°) vannak, én is hasonló értékeket találtam a vizsgált régiókban. Azonban megállapításukkal ellentétben 35° S – N környékén lokális minimumok mutatkoztak, valamint Acidalia Planitia és Noachis Terra területén a magasabb szélességeken (65° -) szintén pozitívabb értékeket kaptam. Egyértelmű összefüggést nem találtam az aszimmetria és a földrajzi szélesség, átmérő, valamint mélység között. Viszont eredményeim alapján jól látszik a lejtőszögek csökkenése a kráterek méretének és a földrajzi szélesség növekedésével. Az elkészült adatbázisok jó alapanyagul szolgálhatnak további elemzések elvégzésére.

7. KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Szeretnék köszönetet mondani témavezetőmnek, dr. Székely Baláznak a segítségért és útmutatásért, valamint belső konzulensemnek, dr. Mészáros Jánosnak segítségéért. Köszönettel tartozom Koma Zsófiának és Vörös Fanninak a programozás kezdetén nyújtott segítségükért.

Köszönöm családomnak, barátaimnak, valamint közvetlen környezetemnek a támogatást, tanácsokat és hogy elviseltek munka közben.

8. IRODALOMJEGYZÉK

8.1. Felhasznált irodalom

- CHICARRO, A., MARTIN, P., & TRAUTNER R. (2004): The Mars Express Mission: An Overview in: Andrew Wilson (ed.): Mars Express The Scientific Payload. ESA Publications Division ESTEC, Noordwijk pp. 3-16
- CLARKE, J. (1966). Morphometry from Maps. In: Essays in Geomorphology. Elsevier Publishing Company, New York pp. 235-274
- CONDIT, Christopher D. (1978): Distribution and relations of 4- to 10-km-diameter craters to global geologic units of Mars. *Icarus* **34(4)** 465-478
- CONWAY, Susan J. & MANGOLD, Nicolas (2013): Evidence for Amazonian mid-latitude glaciation on Mars from impact crater asymmetry. *Icarus* **225(1)** 413-423
- GWINNER, K., ROATSCH, T., MATZ, K.-D., SCHOLTEN, F., ELGNER, S., PREUSKER, F., OBERST, J., JAUMANN, R., HEATHER, D., & NEUKUM, G. (2008): Archival stereo data products of the HRSC experiment onboard Mars Express. *Lunar and Planetary Science* **39** 2373
- HARGITAI, Henrik, CSÁSZÁR, Géza, BÉRCZI, Szaniszló, KERESZTURI, Ákos (2008): Földön kívüli égitestek geológiai és rétegtani tagolódása és nevezéktana. *Földtani Közlöny* **138(4)** 323-338
- HARGITAI, Henrik & KERESZTURI, Ákos (2002): Javaslat magyar bolygótudományi szaknyelvi norma létrehozására. GEO 2002 (Sopron, 2002. augusztus 21-25.) pp. 26-32
- HARTMANN, William K. & NEUKUM, Gerhard (2001): Cratering chronology and evolution of Mars. *Space Science Reviews* **96** 165-194
- HARTMANN, William K. (2005) Moons and Planets. Brooks Cole, 456
- HILL, Christian (2015): Learning Scientific Programming with Python, Cambridge University Press, Cambridge, 455 p

- HORN, B. K. P. (1981): Hill shading and the reflectance map. *Proceedings of IEEE* **69(1)** 14-47.
- KERTÉSZ, Ádám & KARÁTSZON, Dávid (2002): Morfometria in: Karátszon Dávid (ed.): Magyarország földje. Magyar Könyvklub, Budapest, pp. 468-469
- KRESLAVSKY, M. A. & HEAD, J. W. (2003): North–south topographic slope asymmetry on Mars: Evidence for insolation-related erosion at high obliquity. *Geophys. Res. Lett.* **33**
- NEUKUM, G., JAUMANN, R., & the HRSC Co-Investigator and Experiment Team (2004): HRSC: the High Resolution Stereo Camera of Mars Express. in: Andrew Wilson (ed.): Mars Express The Scientific Payload. ESA Publication Division ESTEC, Noordwijk pp. 17-36
- PARSONS, R. A. & NIMMO, F. (2009): North-south asymmetry in Martian crater slopes. *J. Geophys. Res.* **114**
- PIKE, R. J. (1980a): Control of crater morphology by gravity and target type – Mars, Earth, Moon. 11th Lunar and Planetary Conference (Houston, 1980. 03. 17-21.) pp. 2159-2189
- PIKE, R. J. (1980b): Formation of complex impact craters: evidence from Mars and other planets. *Icarus* **43** 1-49
- PIKE, R. J. (2000): Geomorphometry – diversity in quantitative surface analysis. *Progress in Physical Geography* **24(1)** 1-20
- SCOTT, D. H. & CARR, M. H. (1976): The new geologic map of Mars (1 : 25 000 000) USGS, Washington
- SCOTT, D. H. & TANAKA, K. L. (1986): Geological Map of the Western Equatorial Region of Mars (1 : 15 000 000). USGS, Washington
- ZHOU, Qiming, LIU, Xuejun (2004): Error Analysis on Grid-Based Slope and Aspect Algorithms. *Photogrammetric Engineering & Remote Sensing*, **70(8)** 957-962

8.2. Felhasznált weboldalak

- <ftp://psa.esac.esa.int/pub/mirror/MARS-EXPRESS/HRSC/MEX-M-HRSC-5-REFDR-DTM-V1.0/>
utolsó elérés: 2017.05.14.
- http://pds-geosciences.wustl.edu/workshops/MEX_WORKSHOP_May08_presentations/4_HRSC_level4_map_projection_small.pdf
utolsó elérés: 2017.05.14.
- http://www.esa.int/Our_Activities/Space_Science/Mars_Express/Mars_Express_mission_facts
utolsó elérés: 2017.05.17.
- <http://sci.esa.int/director-desk/45685-mission-extensions-approved-for-science-missions/>
utolsó elérés: 2017.05.14.
- <http://sci.esa.int/director-desk/54999-working-life-extensions-for-esas-science-missions/>
utolsó elérés: 2017.05.14.
- http://pds-geosciences.wustl.edu/workshops/MEX_WORKSHOP_May08_presentations/4_HRSC_level4_map_projection_small.pdf
utolsó elérés: 2017.05.14.

9. FÜGGELÉK

1. sz. függelék: A vizsgált területenkénti aszimmetria- és átlagos lejtés értékek változása a szélesség függvényében.

2. sz. függelék: A vizsgált területenkénti átmérő és mélység – átmérő hányados alakulása a szélesség függvényében.

Az 1. – 2. sz. függelékben a szélességi értékek abszolútértékben szerepelnek.

3. sz. függelék: Acidalia Planitia területén vizsgált kráterek összesítő táblázata

4. sz. függelék: Noachis Terra területén vizsgált kráterek összesítő táblázata

5. sz. függelék: Terra Cimmeria területén vizsgált kráterek összesítő táblázata

Vizsgálat fajtája	Terület	Földrajzi szélesség	15°	20°	25°	30°	35°	40°	45°	50°	55°	60°	65°	70°
Aszimmetria		10°												
Darab	Acidalia Planitia	0	0	6	0	33	57	33	23	7	1	2	0	0
	Noachis Terra	5	14	12	55	36	21	32	15	25	19	19	5	10
	Terra Cimmeria	0	0	29	27	39	39	31	26	15	25	0	0	0
	Acidalia Planitia	-	-	-0.073	-	0.057	0.024	-0.019	0.056	0.006	-0.013	0.277	-	-
Medián	Noachis Terra	-0.041	-0.041	0.009	-0.002	0.078	0.190	0.062	-0.004	0.037	-0.058	-0.019	0.082	0.037
	Terra Cimmeria	-	-	0.019	0.038	0.089	0.054	0.102	0.069	0.015	-0.045	-	-	-
	Acidalia Planitia	-	-	-0.096	-	0.084	0.013	0.022	0.065	-0.024	-0.013	0.277	-	-
Átlag	Noachis Terra	-0.066	-0.058	-0.006	0.014	0.087	0.229	0.061	0.008	0.031	-0.063	-0.024	0.141	0.026
	Terra Cimmeria	-	-	0.055	0.013	0.129	0.048	0.085	0.076	-0.003	-0.034	-	-	-
	Acidalia Planitia	-	-	0.087	-	0.197	0.186	0.223	0.244	0.148	0.000	0.232	-	-
Szórás	Noachis Terra	0.060	0.132	0.114	0.176	0.198	0.170	0.227	0.162	0.202	0.210	0.328	0.120	0.143
	Terra Cimmeria	-	-	0.246	0.241	0.222	0.205	0.153	0.203	0.160	0.204	-	-	-
Átlagos lejtés (m/m)														
Darab	Acidalia Planitia	0	0	6	0	33	57	33	23	7	1	2	0	0
	Noachis Terra	5	14	12	55	36	21	32	15	25	19	19	5	10
	Terra Cimmeria	0	0	29	27	39	39	31	26	15	25	0	0	0
	Acidalia Planitia	-	-	0.241	-	0.266	0.272	0.254	0.155	0.131	0.208	0.105	-	-
Medián	Noachis Terra	0.159	0.295	0.319	0.310	0.268	0.137	0.146	0.118	0.131	0.116	0.116	0.084	0.164
	Terra Cimmeria	-	-	0.332	0.336	0.272	0.193	0.221	0.157	0.141	0.111	-	-	-
	Acidalia Planitia	-	-	0.243	-	0.267	0.263	0.243	0.190	0.155	0.208	0.105	-	-
Átlag	Noachis Terra	0.199	0.269	0.287	0.282	0.262	0.160	0.143	0.130	0.141	0.127	0.134	0.111	0.158
	Terra Cimmeria	-	-	0.291	0.282	0.262	0.213	0.217	0.165	0.151	0.116	-	-	-
	Acidalia Planitia	-	-	0.096	-	0.095	0.091	0.098	0.105	0.092	0.000	0.035	-	-
Szórás	Noachis Terra	0.087	0.089	0.071	0.099	0.098	0.083	0.051	0.069	0.064	0.061	0.056	0.050	0.020
	Terra Cimmeria	-	-	0.136	0.127	0.125	0.099	0.082	0.056	0.049	0.039	-	-	-

1. sz. függelék: A vizsgált területenkénti aszimmetria- és átlagos lejtés értékek változása a szélesség függvényében. A szélességi értékek abszolútértékben szerepelnek

Vizsgálat fajtája	Tertület	Földrajzi szélesség										60°	65°	70°
Átmérő (km)		10°	15°	20°	25°	30°	35°	40°	45°	50°	55°	60°	65°	70°
Darab	Acidalia Planitia	0	0	6	0	33	57	33	23	7	1	2	0	0
	Noachis Terra	5	14	12	55	36	21	32	15	25	19	19	5	10
	Terra Cimmeria	0	0	29	27	39	39	31	26	15	25	0	0	0
	Acidalia Planitia -	-	-	4.323 -	-	4.212	3.564	3.196	4.025	5.142	3.816	33.540 -	-	-
Medián	Noachis Terra	7.833	8.905	7.651	3.244	3.037	7.063	14.329	7.031	4.045	4.497	6.111	6.389	3.103
	Terra Cimmeria -	-	-	2.235	3.727	2.809	5.445	7.403	15.037	11.507	7.565	-	-	-
Átlag	Acidalia Planitia -	-	-	12.445 -	-	7.803	6.856	3.577	5.307	6.830	3.816	33.540 -	-	-
	Noachis Terra	11.537	16.134	11.199	5.361	6.575	12.342	21.865	7.797	7.389	7.949	8.368	6.243	4.433
	Terra Cimmeria -	-	-	7.083	10.163	4.624	10.497	11.288	14.998	16.842	11.606 -	-	-	-
Szórás	Acidalia Planitia -	-	-	17.824 -	-	7.750	7.317	2.030	3.709	5.381	0.000	30.105 -	-	-
	Noachis Terra	7.869	17.970	12.475	5.153	6.619	16.909	19.208	6.539	8.222	9.796	8.192	1.809	2.626
	Terra Cimmeria -	-	-	11.787	17.317	4.354	11.448	11.177	8.254	13.074	9.198 -	-	-	-
Mélység/ Átmérő														
Darab	Acidalia Planitia	0	0	6	0	33	57	33	23	7	1	2	0	0
	Noachis Terra	5	14	12	55	36	21	32	15	25	19	19	5	10
	Terra Cimmeria	0	0	29	27	39	39	31	26	15	25	0	0	0
	Acidalia Planitia -	-	-	0.102 -	-	0.098	0.092	0.097	0.054	0.035	0.085	0.052 -	-	-
Medián	Noachis Terra	0.108	0.089	0.103	0.115	0.095	0.038	0.034	0.031	0.045	0.044	0.040	0.034	0.057
	Terra Cimmeria -	-	-	0.142	0.127	0.114	0.081	0.069	0.040	0.037	0.032	-	-	-
Átlag	Acidalia Planitia -	-	-	0.098 -	-	0.093	0.089	0.103	0.070	0.044	0.085	0.052 -	-	-
	Noachis Terra	0.088	0.089	0.140	0.102	0.099	0.048	0.034	0.040	0.048	0.042	0.045	0.035	0.056
	Terra Cimmeria -	-	-	0.127	0.117	0.110	0.074	0.065	0.041	0.039	0.034	-	-	-
Szórás	Acidalia Planitia -	-	-	0.044 -	-	0.046	0.046	0.041	0.046	0.022	0.000	0.015 -	-	-
	Noachis Terra	0.053	0.045	0.138	0.039	0.048	0.031	0.016	0.030	0.020	0.021	0.022	0.012	0.012
	Terra Cimmeria -	-	-	0.051	0.048	0.041	0.037	0.033	0.021	0.014	0.010 -	-	-	-

2. sz. függelék: Vizsgált területenkénti átmérő és mélység-átmérő hányados alakulása a szélesség függvényében. A szélességi értékek abszolútértékben szerepelnek.

3. sz. függelék: *Acidalia Planitia* területén
vizsgált kráterek összegző táblázata. ID =
azonosító mező, ϕ = szélesség,
 λ = hosszúság, D = átmérő, M/D = mélység és
átmérő aránya, A = Aszimmetria

Acidalia Planitia					
ID	ϕ	λ	D	M/D	A
51001	58.497	350.570	3.435	0.013	-0.509
51002	56.857	350.375	63.645	0.015	-0.045
51003	53.478	350.543	3.816	0.018	0.013
51004	50.599	350.159	3.522	0.018	-0.097
51005	50.556	350.015	2.927	0.020	0.249
51006	49.865	351.734	19.525	0.020	0.017
51007	48.246	350.950	5.142	0.020	-0.167
51008	48.254	351.294	5.422	0.020	0.231
51009	48.492	352.334	3.681	0.021	-0.006
51010	47.566	351.242	7.593	0.024	-0.058
51011	47.157	349.374	9.625	0.024	-0.076
51012	47.025	352.004	5.024	0.026	0.185
51013	46.777	351.090	3.181	0.026	0.177
51014	46.596	350.161	4.438	0.027	-0.022
51015	46.303	349.858	5.397	0.027	-0.063
51016	46.315	348.212	14.713	0.028	-0.161
51017	45.833	349.701	5.722	0.028	-0.056
51018	45.881	351.033	4.025	0.029	-0.027
51019	45.104	352.219	3.784	0.029	-0.460
51020	45.024	350.457	3.723	0.030	-0.131
51021	44.832	349.728	6.634	0.031	-0.035
51022	44.540	346.964	2.291	0.033	0.339
51023	44.027	347.793	0.974	0.035	0.519
51024	44.025	348.870	1.576	0.035	-0.368
51025	43.494	348.437	1.559	0.036	0.018
51026	43.457	347.574	2.521	0.036	-0.166
51027	43.404	349.570	3.730	0.036	-0.135
51028	43.353	351.041	13.187	0.037	0.084
51029	43.805	351.857	12.895	0.037	0.026
51030	43.642	350.410	3.016	0.037	-0.037
51031	43.076	350.354	3.293	0.041	-0.661
51032	42.926	348.199	5.838	0.041	-0.326
51033	42.512	348.652	4.911	0.042	-0.120
51034	42.119	351.183	3.331	0.043	0.189
51035	41.903	350.568	5.901	0.043	0.040
51036	41.769	350.429	4.435	0.045	-0.047
51037	41.725	350.279	5.684	0.048	-0.045

51038	41.945	351.168	3.401	0.049	0.059
51039	42.283	348.399	2.129	0.051	-0.276
51040	41.414	346.741	1.923	0.051	0.116
51041	41.290	347.237	1.426	0.051	-0.023
51042	41.225	348.793	4.652	0.052	0.019
51043	41.473	350.278	2.123	0.053	-0.158
51044	41.712	351.337	2.480	0.053	0.083
51045	40.999	351.229	5.193	0.054	0.249
51046	40.701	351.719	3.196	0.055	-0.128
51047	40.643	351.746	3.415	0.055	-0.114
51048	41.217	351.460	1.731	0.057	-0.634
51049	41.354	351.525	1.634	0.058	0.086
51050	40.961	352.133	1.526	0.061	-0.005
51051	40.721	349.803	3.318	0.061	0.109
51052	40.579	349.619	2.437	0.062	0.492
51053	40.949	347.175	1.647	0.062	0.352
51054	39.883	350.554	9.479	0.063	0.057
51055	39.662	350.475	5.903	0.066	0.075
51056	39.890	349.451	7.431	0.066	-0.279
51057	39.577	347.082	5.084	0.067	0.080
51058	39.351	347.833	1.701	0.067	-0.113
51059	39.037	348.333	6.507	0.067	-0.107
51060	38.954	351.067	2.068	0.068	0.136
51061	38.618	346.551	1.639	0.068	-0.319
51062	38.580	346.589	1.585	0.070	-0.171
51063	38.477	347.411	5.355	0.073	0.233
51064	38.754	347.504	1.734	0.074	-0.287
51065	37.881	347.531	2.295	0.075	-0.455
51066	37.562	346.746	5.677	0.075	0.073
51067	36.926	347.161	8.456	0.075	-0.062
51068	36.902	346.746	3.564	0.075	0.085
51069	36.787	347.990	2.467	0.077	-0.123
51070	37.203	349.294	6.309	0.077	0.127
51071	37.771	350.191	4.498	0.078	-0.256
51072	37.630	350.480	2.239	0.079	0.007
51073	37.138	350.691	10.925	0.079	-0.007
51074	36.967	350.478	17.869	0.079	0.602
51075	36.896	350.298	1.538	0.080	-0.072
51076	36.953	349.692	4.781	0.081	-0.228
51077	36.499	351.418	8.681	0.082	-0.011
51078	36.344	351.498	2.176	0.082	-0.240
51079	36.560	351.905	2.962	0.083	0.066
51080	35.972	351.903	24.402	0.083	-0.032
51082	36.688	347.835	16.320	0.084	-0.300
51083	36.500	347.898	1.877	0.084	-0.142
51084	36.426	347.842	2.250	0.084	-0.120
51085	36.239	347.636	2.092	0.085	0.117
51086	36.171	347.905	3.057	0.085	0.074
51087	35.893	348.123	2.486	0.085	-0.130
51088	35.753	347.931	14.829	0.086	0.142
51089	35.873	347.682	2.596	0.086	0.119
51090	35.673	348.304	2.793	0.087	0.095
51091	35.397	347.959	16.151	0.089	0.128
51092	35.430	347.374	22.919	0.092	0.069
51093	35.542	346.934	1.906	0.092	-0.120
51094	36.200	347.295	3.089	0.094	0.452

51095	35.378	352.294	1.980	0.097	-0.015
51096	35.066	351.393	10.019	0.098	0.020
51097	35.083	351.216	1.562	0.098	0.073
51098	35.039	351.240	1.425	0.098	0.070
51099	34.744	351.556	21.952	0.098	0.198
51100	34.113	351.470	3.231	0.099	0.114
51101	33.987	351.810	1.148	0.099	-0.175
51102	33.578	351.439	2.057	0.099	-0.036
51103	33.580	351.527	2.087	0.099	-0.034
51104	35.018	348.041	3.554	0.100	0.030
51105	34.891	348.416	10.248	0.100	0.061
51106	34.733	349.038	4.858	0.100	0.055
51107	34.728	349.570	6.181	0.101	-0.104
51108	34.621	349.707	2.896	0.102	-0.236
51109	34.521	349.474	2.591	0.103	-0.004
51110	34.515	350.013	9.216	0.103	-0.215
51111	34.376	350.047	4.724	0.110	-0.024
51112	34.149	349.831	3.737	0.111	-0.114
51113	34.178	349.567	5.014	0.111	0.021
51114	33.516	349.622	1.771	0.112	-0.454
51115	33.957	348.275	3.753	0.112	-0.158
51116	34.350	348.246	11.989	0.113	-0.067
51117	34.167	347.772	16.185	0.114	-0.092
51118	33.946	347.154	3.673	0.114	-0.214
51119	33.718	346.734	1.816	0.114	-0.076
51120	33.616	347.075	1.796	0.115	-0.170
51121	33.615	347.117	1.632	0.118	0.057
51122	33.621	347.405	4.668	0.119	-0.026
51123	33.401	347.800	12.875	0.121	-0.060
51124	32.357	347.288	5.368	0.123	0.145
51125	32.359	347.373	4.212	0.124	-0.121
51126	32.231	347.751	3.354	0.124	-0.091
51127	32.173	347.982	3.307	0.126	-0.057
51128	32.107	347.984	1.909	0.127	0.060
51129	31.820	347.904	2.749	0.127	-0.340
51130	31.826	349.989	23.098	0.128	0.389
51131	31.408	349.839	2.699	0.130	-0.169
51132	31.074	349.581	22.866	0.131	-0.237
51133	30.860	349.351	4.310	0.131	-0.207
51135	30.899	349.096	9.238	0.132	-0.255
51136	30.305	348.531	24.476	0.133	0.162
51137	30.448	347.720	3.909	0.134	-0.048
51138	30.248	348.071	9.142	0.134	0.042
51139	29.876	348.512	2.957	0.135	-0.249
51140	29.720	348.712	3.354	0.138	-0.004
51141	30.045	348.659	7.092	0.139	-0.513
51142	29.382	350.137	4.625	0.142	-0.204
51143	29.360	350.009	26.998	0.142	0.076
51144	29.076	349.447	3.530	0.144	0.054
51145	29.020	348.997	1.663	0.148	-0.241
51146	28.858	350.067	3.415	0.148	0.104

51147	28.776	350.039	2.375	0.149	-0.464
51148	28.743	350.171	2.477	0.151	-0.150
51149	28.569	350.088	12.157	0.152	-0.433
51150	28.896	348.569	13.184	0.152	0.059
51151	28.657	348.331	4.573	0.153	-0.136
51152	28.487	348.662	4.737	0.154	-0.057
51153	28.297	347.653	25.219	0.157	-0.155
51154	28.103	347.019	13.279	0.159	0.044
51155	28.147	348.303	2.106	0.170	0.057
51156	28.495	349.625	1.827	0.171	-0.030
51157	28.453	349.705	1.292	0.179	0.211
51158	22.083	351.762	51.946	0.184	0.183
51159	21.961	351.438	3.670	0.187	0.072
51160	22.230	351.881	2.103	0.198	0.236
51161	22.493	352.457	4.975	0.201	0.026
51162	21.522	352.706	9.358	0.201	-0.014
51163	21.664	352.735	2.616	0.232	0.074

4. sz. függelék: Noachis Terra területén vizsgált kráterek összegző táblázata. ID = azonosító mező, ϕ = szélesség, λ = hosszúság, D = átmérő, M/D = mélység és átmérő aránya, A = Aszimmetria

Noachis Terra					
ID	ϕ	λ	D	M/D	A
11001	-10.841	9.590	4.804	0.136	-0.023
11002	-11.183	11.057	7.833	0.145	-0.087
11003	-11.704	9.608	25.693	0.031	-0.007
11004	-11.930	9.297	14.331	0.018	-0.041
11005	-12.170	10.724	5.026	0.108	-0.174
11006	-12.518	10.369	7.625	0.134	-0.082
11007	-13.512	10.268	4.761	0.071	0.125
11008	-13.808	10.842	14.315	0.083	-0.067
11009	-14.172	9.473	17.562	0.020	-0.055
11010	-14.385	10.001	4.079	0.117	-0.060
11011	-15.302	9.808	65.021	0.026	-0.019
11012	-15.102	10.806	10.186	0.082	-0.043
11013	-15.906	10.870	22.690	0.077	-0.008
11014	-16.038	11.248	6.587	0.103	-0.030
11015	-16.138	11.249	1.600	0.176	-0.038
11016	-16.573	10.188	5.476	0.129	-0.030
11017	-16.616	10.463	5.103	0.126	-0.064
11018	-16.910	10.446	11.025	0.095	0.058
11019	-17.399	10.861	49.844	0.013	-0.495
11020	-18.528	10.273	7.286	0.122	-0.159
11021	-18.516	9.429	3.145	0.126	-0.141
11022	-20.100	9.054	13.812	0.090	0.116
11023	-19.898	9.414	8.017	0.100	0.021
11024	-20.236	10.456	3.911	0.107	0.049
11025	-20.589	9.520	49.386	0.019	-0.182
11026	-21.197	10.521	2.705	0.140	-0.003
11027	-21.336	9.996	10.153	0.085	0.160
11028	-21.311	11.582	0.423	0.585	0.149
11029	-21.619	11.154	5.256	0.130	-0.052
11030	-21.674	10.156	13.870	0.088	0.054
11031	-21.471	9.182	16.421	0.088	-0.087
11032	-22.977	10.615	5.228	0.128	-0.043
11033	-23.402	10.154	9.965	0.092	0.170
11034	-23.268	10.813	5.349	0.115	-0.024
11035	-23.060	12.709	2.783	0.112	-0.034
11036	-23.235	13.571	8.657	0.077	-0.113
11037	-23.657	9.660	2.902	0.120	-0.083
11038	-23.750	9.719	3.967	0.110	0.093
11039	-23.981	9.943	1.492	0.129	-0.162
11040	-23.996	10.286	2.914	0.134	-0.197
11041	-23.728	10.765	14.318	0.028	0.326
11042	-23.708	12.166	13.340	0.020	-0.097

11043	-23.468	13.544	1.592	0.158	-0.095
11044	-23.658	13.730	2.296	0.124	0.119
11045	-23.922	13.753	2.017	0.110	-0.118
11046	-24.005	13.969	2.921	0.130	-0.046
11047	-24.095	11.018	10.904	0.121	-0.131
11048	-24.328	12.126	3.123	0.138	0.055
11049	-24.595	12.630	4.423	0.149	0.045
11050	-24.530	13.041	2.685	0.119	0.170
11051	-24.565	13.599	2.492	0.097	0.147
11052	-24.363	10.801	3.225	0.117	-0.010
11053	-24.485	11.092	1.336	0.095	-0.098
11054	-24.513	9.951	4.584	0.121	-0.002
11055	-24.626	9.920	4.357	0.136	-0.191
11056	-24.698	9.674	22.776	0.034	-0.027
11057	-24.933	9.335	1.543	0.036	-0.380
11058	-25.033	11.083	3.412	0.129	0.078
11059	-25.296	11.183	20.290	0.031	0.065
11060	-25.375	11.468	5.050	0.134	-0.035
11061	-25.296	12.833	11.382	0.021	0.320
11062	-25.631	12.093	4.895	0.110	0.333
11063	-25.778	8.786	4.430	0.132	-0.130
11064	-25.965	9.030	2.330	0.125	-0.048
11065	-26.085	9.088	3.616	0.130	-0.092
11066	-26.086	9.184	2.169	0.115	-0.119
11067	-25.963	9.278	1.406	0.065	-0.461
11068	-26.086	9.823	2.622	0.150	-0.001
11069	-25.924	9.981	1.540	0.075	-0.029
11070	-25.692	10.349	3.745	0.078	-0.104
11071	-26.352	9.713	15.738	0.038	0.200
11072	-26.438	10.252	13.349	0.105	0.110
11073	-25.885	10.884	2.270	0.096	0.534
11074	-26.073	10.453	1.361	0.094	0.086
11075	-25.910	11.553	19.516	0.036	0.245
11076	-26.674	9.057	2.690	0.102	0.139
11077	-26.713	10.663	3.375	0.039	0.220
11078	-26.176	9.306	3.504	0.060	0.034
11079	-26.721	11.593	1.443	0.121	0.188
11080	-26.792	11.366	1.837	0.051	0.089
11081	-26.574	11.972	1.737	0.148	0.056
11082	-25.693	13.023	3.486	0.120	0.103
11083	-26.175	13.802	8.519	0.103	0.112
11084	-26.211	13.169	2.838	0.136	-0.156
11085	-26.345	13.437	1.884	0.140	-0.332
11086	-27.063	13.568	3.244	0.170	0.096
11087	-27.750	12.730	3.976	0.134	-0.088
11088	-27.693	13.534	3.737	0.153	-0.016
11089	-27.569	13.565	1.690	0.224	0.402
11090	-27.648	13.342	2.145	0.115	0.193
11091	-27.529	13.888	1.403	0.147	0.233
11092	-27.737	13.918	11.857	0.085	0.042
11093	-28.096	13.966	21.715	0.066	-0.038

11094	-27.905	13.252	2.349	0.097	0.304
11095	-28.430	12.318	20.186	0.037	0.085
11096	-28.580	12.896	1.800	0.176	0.012
11097	-28.968	12.975	13.438	0.089	0.075
11098	-29.027	13.998	4.948	0.116	0.081
11099	-29.204	13.770	2.253	0.148	-0.095
11100	-29.554	13.518	7.309	0.094	0.131
11101	-29.484	13.796	2.969	0.144	-0.479
11102	-29.450	13.246	1.945	0.088	-0.163
11103	-29.696	13.152	2.406	0.181	-0.103
11104	-29.666	13.499	2.611	0.179	0.061
11105	-29.722	14.052	2.302	0.114	-0.072
11106	-29.882	13.146	1.977	0.075	-0.013
11107	-30.018	13.919	1.958	0.108	0.389
11108	-29.893	13.780	1.762	0.097	0.378
11109	-30.717	12.853	6.085	0.086	-0.018
11110	-30.610	12.774	1.950	0.066	0.338
11111	-31.148	12.902	17.933	0.029	-0.042
11112	-31.242	13.233	11.975	0.019	0.061
11113	-31.223	13.731	14.866	0.030	-0.007
11114	-31.261	12.447	4.004	0.107	0.097
11115	-31.478	12.616	1.863	0.119	0.191
11116	-31.546	13.293	3.104	0.086	0.265
11117	-31.834	13.236	21.532	0.012	-0.296
11118	-31.788	12.592	2.058	0.103	0.478
11119	-31.932	13.489	5.393	0.069	0.184
11120	-32.260	12.931	21.745	0.059	0.149
11121	-32.188	13.467	1.772	0.072	0.303
11122	-32.366	13.235	5.701	0.054	0.113
11123	-32.574	13.448	3.030	0.165	-0.035
11124	-32.761	12.877	3.276	0.100	0.174
11125	-32.881	13.015	2.703	0.070	0.232
11126	-33.153	12.912	3.468	0.030	0.110
11127	-33.888	11.284	7.839	0.038	0.435
11128	-33.513	15.282	10.202	0.051	0.041
11129	-34.793	15.215	13.966	0.049	0.284
11130	-34.158	16.425	19.456	0.030	0.058
11131	-34.326	15.262	83.603	0.021	0.188
11132	-35.291	15.638	21.544	0.031	0.190
11133	-35.131	11.396	18.097	0.024	0.079
11134	-35.016	12.928	7.063	0.039	0.126
11135	-35.427	13.231	7.333	0.058	0.210
11136	-35.952	14.271	4.865	0.036	0.397
11137	-35.694	11.745	5.065	0.036	0.431
11138	-35.938	10.983	16.646	0.049	0.034
11139	-36.441	11.706	5.169	0.046	0.650
11140	-36.476	13.590	5.803	0.037	0.325
11141	-36.543	13.825	4.566	0.028	0.147
11142	-36.746	13.247	5.271	0.027	0.496
11143	-37.189	11.384	10.224	0.040	0.241
11144	-38.052	13.182	73.683	0.022	-0.014

11145	-39.000	14.166	23.724	0.026	0.208
11146	-39.351	15.254	39.764	0.026	-0.124
11147	-36.374	8.879	12.764	0.021	-0.057
11148	-36.434	8.440	17.019	0.048	0.067
11149	-36.914	8.588	14.520	0.016	0.618
11150	-37.324	8.804	6.674	0.046	0.280
11151	-38.014	9.672	28.515	0.017	-0.121
11152	-39.047	9.203	44.698	0.039	0.070
11153	-39.310	9.783	10.133	0.037	0.063
11154	-39.524	8.169	10.909	0.036	-0.012
11155	-39.700	8.612	2.153	0.038	-0.023
11156	-39.685	9.644	3.247	0.037	0.201
11157	-40.086	11.759	76.017	0.033	-0.025
11158	-39.880	13.677	15.431	0.018	0.061
11159	-40.855	15.009	39.725	0.023	0.166
11160	-40.234	15.425	10.073	0.027	0.317
11161	-40.753	16.369	27.833	0.011	-0.701
11162	-41.233	16.761	12.491	0.036	0.072
11163	-41.691	16.523	37.833	0.043	0.045
11164	-41.969	15.409	13.242	0.024	-0.122
11165	-42.256	14.972	14.138	0.024	-0.005
11166	-41.352	14.088	18.269	0.033	0.062
11167	-41.532	11.831	55.632	0.023	0.047
11168	-42.337	12.808	15.865	0.035	0.118
11169	-44.296	13.711	25.926	0.021	-0.274
11170	-42.862	15.633	5.161	0.028	0.321
11171	-44.572	12.060	7.031	0.048	0.078
11172	-44.554	12.447	7.992	0.020	-0.157
11173	-44.504	11.697	7.205	0.030	0.074
11174	-39.876	7.902	2.149	0.104	0.451
11175	-40.272	7.965	7.011	0.035	0.060
11176	-40.717	8.459	37.064	0.041	0.074
11177	-41.719	9.019	6.007	0.052	-0.086
11178	-42.031	8.439	11.298	0.040	0.281
11179	-42.106	9.631	6.645	0.042	-0.329
11180	-42.856	7.919	3.427	0.041	-0.193
11181	-43.212	8.255	7.286	0.031	0.123
11182	-43.415	8.549	3.997	0.024	-0.102
11183	-43.644	8.610	2.384	0.047	0.083
11184	-43.858	8.988	3.597	0.024	0.199
11185	-44.530	8.454	3.491	0.036	-0.004
11186	-44.784	8.183	8.732	0.044	-0.036
11187	-44.922	9.299	20.142	0.022	-0.112
11188	-45.613	8.729	10.394	0.018	0.341
11189	-45.930	9.521	2.498	0.144	-0.088
11190	-45.649	8.350	2.851	0.054	0.191
11191	-47.894	13.141	4.045	0.038	0.127
11192	-47.907	12.753	4.002	0.021	0.042
11193	-48.230	12.512	2.837	0.045	0.319
11194	-48.062	11.336	2.572	0.037	0.055
11195	-48.391	11.604	8.923	0.072	0.024

11196	-47.662	14.124	15.055	0.049	0.064
11197	-48.027	14.752	2.513	0.041	0.257
11198	-48.569	12.961	2.611	0.033	-0.048
11199	-49.155	13.109	3.571	0.039	0.253
11200	-49.330	13.084	3.725	0.076	-0.028
11201	-49.898	11.412	5.618	0.049	0.137
11202	-49.486	13.124	2.009	0.023	-0.251
11203	-50.467	12.273	26.327	0.042	-0.170
11204	-50.737	12.478	8.015	0.073	0.063
11205	-50.825	12.205	12.396	0.025	-0.520
11206	-50.785	13.400	2.363	0.098	0.037
11207	-50.561	14.241	4.921	0.060	-0.067
11208	-51.283	13.308	12.752	0.052	0.077
11209	-51.144	12.401	1.729	0.045	-0.255
11210	-51.435	11.967	7.301	0.041	-0.010
11211	-51.570	12.103	4.105	0.036	-0.015
11212	-51.851	11.660	37.611	0.025	-0.027
11213	-51.810	12.560	1.795	0.088	-0.015
11214	-52.258	14.155	4.410	0.046	0.186
11215	-52.226	11.017	3.527	0.045	0.538
11216	-52.600	11.724	2.874	0.060	-0.036
11217	-52.703	11.682	2.209	0.057	0.060
11218	-52.535	13.805	2.694	0.077	-0.117
11219	-52.833	13.874	44.073	0.009	-0.196
11220	-52.845	10.840	8.392	0.046	-0.058
11221	-52.991	10.478	4.497	0.081	0.099
11222	-53.292	11.792	10.558	0.017	0.330
11223	-53.244	12.024	2.017	0.063	0.058
11224	-53.311	12.734	1.998	0.050	-0.216
11226	-54.096	13.356	5.359	0.044	-0.172
11227	-54.832	12.477	6.053	0.019	-0.552
11228	-54.747	12.170	4.172	0.022	0.043
11229	-54.491	11.855	5.569	0.026	0.341
11230	-53.894	12.680	3.911	0.039	-0.322
11231	-54.470	10.333	14.169	0.030	-0.193
11232	-57.060	11.230	5.261	0.030	-0.181
11233	-57.267	10.891	21.884	0.017	0.011
11234	-57.088	12.032	2.499	0.062	0.121
11235	-57.656	13.007	6.284	0.066	0.141
11236	-57.601	11.036	7.606	0.051	-0.078
11237	-57.463	10.141	2.849	0.048	-0.213
11238	-57.657	9.927	1.362	0.113	0.332
11239	-58.420	12.487	11.690	0.048	0.015
11240	-58.456	10.457	36.845	0.028	0.123
11241	-58.240	14.001	3.797	0.034	-0.522
11242	-58.850	14.042	6.906	0.040	0.071
11243	-58.930	13.569	2.613	0.034	-0.337
11244	-59.125	12.963	5.841	0.025	-0.455
11245	-59.503	13.054	10.953	0.035	-0.272
11246	-59.998	13.434	23.022	0.014	0.184
11247	-60.260	11.701	9.154	0.068	-0.021

11248	-60.969	8.387	3.238	0.026	-0.019
11249	-61.493	9.646	7.208	0.049	0.416
11250	-61.681	9.596	5.210	0.042	0.409
11251	-61.790	9.316	5.372	0.043	-0.493
11252	-61.911	9.969	4.077	0.075	-0.214
11253	-61.978	8.389	6.111	0.024	-0.381
11254	-62.431	8.663	1.698	0.039	0.647
11255	-63.827	7.697	4.727	0.040	0.058
11256	-65.287	8.200	7.258	0.019	0.189
11257	-65.194	8.315	3.876	0.027	0.024
11260	-66.502	8.693	8.964	0.034	0.354
11262	-67.721	8.840	6.389	0.056	0.082
11263	-68.118	6.547	8.588	0.051	0.276
11264	-68.435	8.608	2.276	0.059	0.101
11265	-68.499	7.723	3.309	0.036	0.148
11266	-68.462	7.313	1.549	0.065	-0.136
11267	-68.389	6.984	2.256	0.069	-0.015
11268	-68.726	9.221	6.432	0.075	0.088
11269	-68.885	6.487	1.999	0.065	-0.182
11270	-68.948	5.665	2.897	0.041	-0.121
11271	-69.502	7.086	8.378	0.055	0.161
11272	-72.152	6.774	6.646	0.043	-0.061

5. sz. függelék: Terra Cimmeria területén vizsgált kráterek összegző táblázata. ID = azonosító mező, ϕ = szélesség, λ = hosszúság, D = átmérő, M/D = mélység és átmérő aránya, A = Aszimmetria

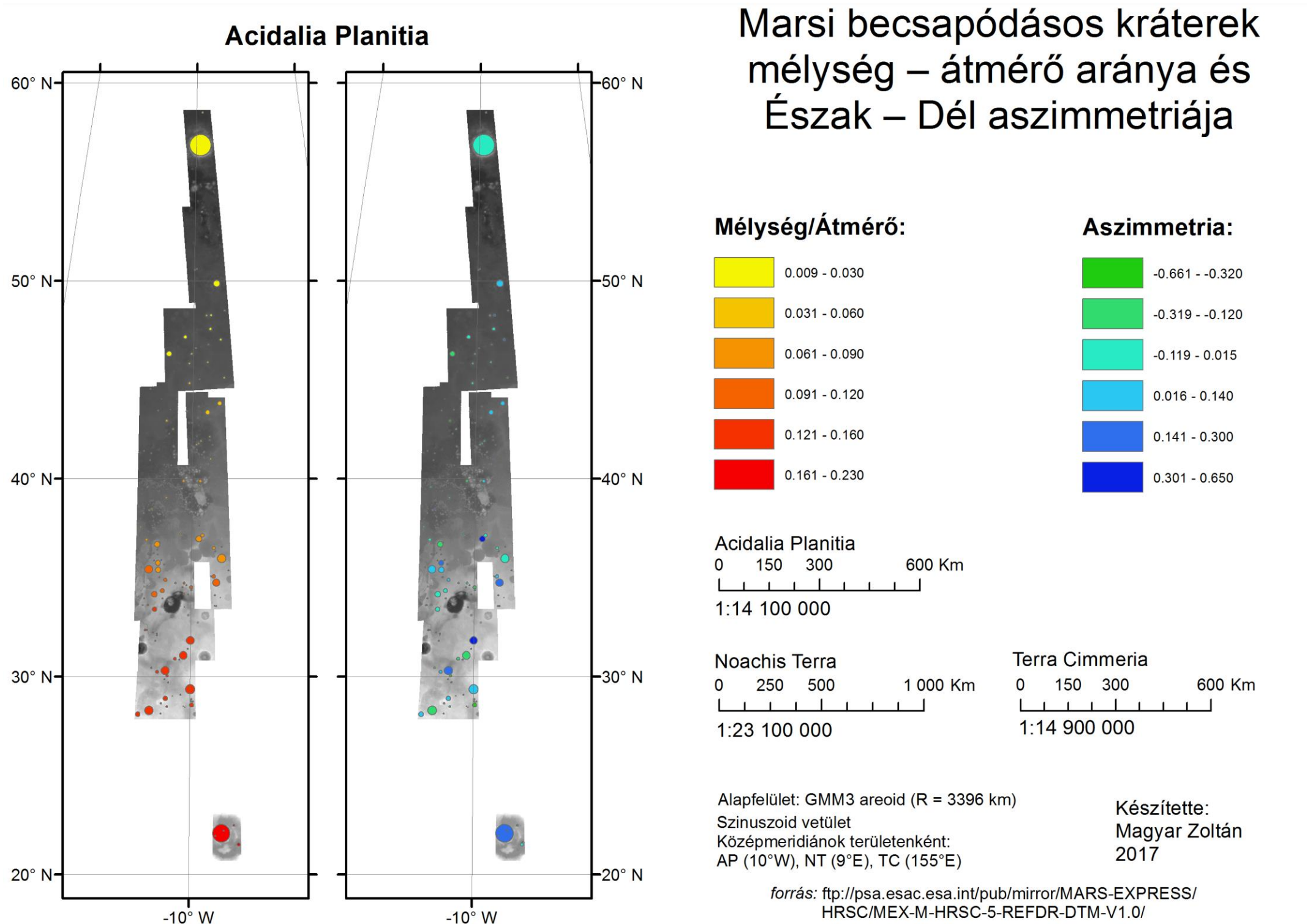
Terra Cimmeria					
ID	ϕ	λ	D	M/D	A
31001	-17.873	158.229	11.189	0.100	-0.012
31002	-17.623	158.469	1.599	0.101	-0.128
31003	-18.152	158.780	1.597	0.176	-0.294
31004	-18.278	158.000	10.494	0.019	0.426
31005	-18.879	158.490	1.512	0.099	-0.254
31006	-18.995	158.852	1.670	0.164	0.111
31007	-20.002	158.335	57.329	0.030	0.167
31008	-20.164	157.745	3.524	0.132	0.077
31009	-20.505	158.661	5.106	0.149	-0.099
31010	-20.841	157.846	7.380	0.106	-0.181
31011	-20.745	158.900	2.204	0.177	-0.507
31012	-20.987	158.543	2.235	0.190	0.047
31013	-21.154	158.572	1.817	0.156	0.569
31014	-21.221	158.690	14.366	0.026	-0.135
31015	-21.325	158.513	1.559	0.133	-0.185
31016	-21.320	158.223	1.386	0.148	0.262
31017	-21.528	158.802	2.115	0.153	0.354
31018	-21.661	158.582	13.346	0.077	0.008
31019	-21.944	159.257	36.830	0.026	0.019
31020	-22.073	159.720	4.334	0.131	-0.021
31021	-21.584	159.887	2.078	0.178	0.149
31022	-22.131	158.801	3.670	0.142	-0.065
31023	-21.988	158.438	2.754	0.173	-0.004
31024	-21.885	158.138	2.062	0.183	0.215
31025	-21.784	157.918	1.901	0.158	0.038
31026	-22.131	157.726	5.740	0.083	-0.009
31027	-21.995	157.749	1.706	0.149	0.616
31028	-22.294	157.827	2.374	0.199	0.093
31029	-22.487	159.374	1.524	0.121	0.325
31030	-22.538	159.494	1.418	0.112	0.031
31031	-22.406	159.473	1.589	0.130	-0.724
31032	-22.871	158.554	61.820	0.024	-0.066
31033	-22.798	159.357	2.913	0.116	-0.189
31034	-22.946	159.516	2.632	0.165	0.707
31035	-23.094	159.224	9.146	0.108	0.068
31036	-23.268	159.393	3.727	0.138	0.052
31037	-23.151	157.792	15.064	0.061	0.119
31038	-23.825	159.099	4.604	0.146	0.001
31039	-23.840	158.940	2.296	0.184	0.148
31040	-24.173	157.837	7.996	0.097	-0.041
31041	-24.622	158.598	76.771	0.022	0.050
31042	-24.552	159.109	3.243	0.127	-0.034

31043	-25.272	158.700	7.787	0.107	-0.017
31044	-25.316	158.523	2.869	0.188	-0.236
31045	-24.751	159.709	3.264	0.195	0.114
31046	-24.685	159.625	2.244	0.137	0.261
31047	-24.809	159.604	2.270	0.136	0.195
31048	-24.789	159.761	3.003	0.117	0.038
31049	-25.049	159.691	3.970	0.155	0.027
31050	-25.331	160.023	3.543	0.148	-0.007
31051	-25.641	158.784	11.035	0.023	-0.328
31052	-25.613	158.193	1.521	0.162	-0.327
31053	-26.699	156.542	4.380	0.143	0.095
31054	-26.921	156.840	13.841	0.035	0.179
31055	-27.038	157.887	6.703	0.110	0.142
31056	-27.321	157.424	14.758	0.085	0.095
31057	-27.729	157.549	21.306	0.031	-0.040
31058	-27.684	157.948	3.284	0.143	-0.009
31059	-27.729	157.107	2.332	0.126	0.269
31060	-27.730	156.723	2.399	0.125	-0.356
31061	-27.857	156.543	3.136	0.148	-0.088
31062	-28.067	156.732	3.942	0.141	0.084
31063	-28.299	156.974	19.017	0.029	0.072
31064	-28.337	157.177	4.957	0.147	0.023
31065	-28.416	157.219	2.763	0.116	0.227
31132	-36.655	157.740	4.676	0.083	0.103
31133	-37.544	157.567	4.683	0.085	0.075
31134	-37.657	157.226	2.369	0.039	0.140
31066	-28.513	157.166	1.923	0.186	0.140
31067	-28.290	157.678	1.944	0.121	-0.189
31068	-28.399	156.131	8.584	0.080	-0.092
31069	-28.597	156.443	2.597	0.112	0.647
31070	-28.788	156.641	1.989	0.158	0.224
31071	-28.826	156.899	3.313	0.167	0.200
31072	-28.853	157.726	2.525	0.149	0.047
31073	-28.952	157.388	2.793	0.163	0.231
31074	-29.050	157.538	9.460	0.024	-0.121
31075	-29.398	157.372	1.792	0.113	0.078
31076	-29.413	157.592	1.507	0.106	0.029
31077	-29.645	157.502	2.374	0.162	0.116
31078	-30.040	156.880	3.992	0.160	0.089
31079	-29.630	156.253	2.214	0.098	0.577
31080	-30.219	156.881	4.081	0.149	0.016
31081	-30.326	157.143	7.224	0.043	-0.045
31082	-30.791	157.576	3.155	0.114	0.249
31083	-30.777	157.328	6.516	0.116	0.100
31084	-30.691	157.162	1.845	0.096	0.001
31085	-30.869	156.675	2.980	0.084	0.485
31086	-30.905	157.565	2.320	0.116	-0.019
31087	-31.419	157.204	2.498	0.115	0.039
31088	-31.271	154.176	10.712	0.053	0.274
31089	-32.058	155.898	3.368	0.111	0.203
31090	-32.100	157.503	11.072	0.049	-0.062

31091	-32.088	157.012	2.261	0.111	0.286
31092	-31.948	156.811	2.098	0.085	0.822
31093	-32.324	156.562	2.586	0.076	0.260
31094	-32.511	156.523	2.837	0.088	0.182
31095	-32.471	157.329	2.809	0.099	0.163
31096	-32.643	157.333	2.588	0.092	0.051
31097	-33.427	157.117	39.288	0.031	0.304
31098	-33.727	157.569	3.676	0.109	0.522
31099	-33.485	155.920	4.154	0.122	0.201
31100	-33.609	153.938	12.902	0.031	-0.137
31101	-33.978	155.410	2.874	0.099	0.165
31102	-34.102	156.087	3.226	0.111	0.338
31103	-34.047	157.011	2.437	0.080	-0.300
31104	-34.432	156.492	12.785	0.024	-0.132
31105	-34.406	157.446	9.224	0.030	-0.765
31106	-34.621	155.419	4.961	0.111	0.055
31107	-34.750	154.925	20.038	0.032	0.029
31108	-34.481	152.550	1.901	0.099	0.217
31109	-34.624	152.564	2.386	0.123	0.214
31110	-34.813	153.033	2.082	0.077	0.064
31111	-34.720	153.644	1.963	0.103	-0.019
31112	-34.604	154.156	2.743	0.119	0.111
31113	-35.086	153.974	6.007	0.128	0.010
31114	-35.359	153.422	5.112	0.124	-0.028
31115	-35.343	152.469	6.000	0.108	0.011
31116	-35.681	153.125	19.825	0.070	0.034
31117	-35.783	153.597	5.445	0.108	0.222
31118	-35.925	153.837	2.930	0.091	0.001
31119	-36.063	153.338	3.017	0.081	0.010
31120	-35.827	154.440	7.101	0.099	0.123
31121	-36.280	154.582	44.337	0.020	0.125
31122	-36.323	154.023	8.492	0.117	0.125
31123	-36.539	153.476	10.238	0.038	-0.116
31124	-36.708	152.953	42.422	0.018	-0.008
31125	-37.123	155.106	9.566	0.037	0.005
31126	-37.242	155.341	9.094	0.044	-0.247
31127	-34.931	156.178	26.536	0.026	-0.022
31128	-35.495	155.707	31.947	0.035	0.054
31129	-35.307	156.661	9.976	0.031	0.260
31130	-36.013	157.426	18.988	0.025	-0.164
31131	-36.236	157.350	3.221	0.080	0.166
31135	-38.004	157.000	2.078	0.091	0.476
31136	-38.129	156.735	7.318	0.069	0.065
31137	-38.330	156.596	9.573	0.063	-0.220
31138	-39.087	156.087	8.685	0.093	0.070
31139	-38.750	154.734	17.725	0.035	-0.063
31140	-38.358	155.379	5.862	0.098	0.110
31141	-38.668	154.057	4.436	0.099	0.180
31142	-38.201	154.147	39.380	0.025	-0.068
31143	-38.227	153.615	2.640	0.106	0.203
31144	-38.296	153.289	2.644	0.140	0.222

31145	-37.674	152.339	7.403	0.105	0.183
31146	-37.786	152.094	8.858	0.026	0.102
31147	-38.312	152.472	3.143	0.084	0.250
31148	-38.216	152.844	14.789	0.019	0.148
31149	-38.905	152.483	52.767	0.015	-0.033
31150	-38.991	153.546	1.934	0.105	0.293
31151	-38.901	154.141	2.498	0.089	0.214
31152	-39.264	154.150	8.855	0.075	-0.037
31153	-39.379	154.304	4.495	0.059	-0.070
31154	-39.686	153.456	5.568	0.085	0.223
31155	-39.807	153.572	4.565	0.096	0.155
31156	-38.857	157.597	12.014	0.085	0.139
31157	-39.167	157.394	3.576	0.034	-0.117
31158	-40.589	157.128	26.184	0.026	0.108
31159	-41.020	157.141	20.779	0.033	-0.033
31160	-40.873	155.366	15.130	0.077	0.052
31161	-41.851	156.347	15.649	0.040	-0.155
31162	-42.172	155.588	15.399	0.022	0.086
31163	-42.161	154.617	18.585	0.031	-0.124
31164	-41.814	154.144	3.872	0.050	0.293
31165	-42.648	154.826	15.134	0.028	0.012
31166	-42.520	156.692	19.584	0.037	-0.052
31167	-42.210	156.922	3.520	0.040	-0.031
31168	-43.535	154.857	20.185	0.028	-0.002
31169	-43.356	153.010	5.981	0.052	0.075
31170	-43.959	152.636	6.006	0.114	0.067
31171	-44.011	157.321	21.147	0.019	0.043
31172	-44.150	156.798	16.659	0.037	0.178
31173	-44.216	156.416	14.967	0.074	0.149
31174	-44.355	155.547	6.657	0.058	0.015
31175	-44.520	155.681	4.540	0.056	0.338
31176	-44.954	155.022	5.996	0.053	-0.064
31177	-45.196	155.630	19.709	0.030	0.070
31178	-45.321	156.781	11.773	0.045	0.225
31179	-45.779	157.125	32.629	0.050	0.118
31180	-44.510	158.180	30.500	0.012	-0.437
31181	-44.370	157.569	4.425	0.048	0.237
31182	-44.562	156.458	20.033	0.032	0.038
31183	-44.577	156.058	3.571	0.054	0.454
31184	-44.957	152.931	24.538	0.058	0.102
31185	-45.425	152.070	6.319	0.042	0.439
31186	-45.825	152.001	12.105	0.026	-0.278
31187	-46.304	152.643	19.208	0.014	0.049
31188	-46.339	154.112	28.947	0.042	0.021
31189	-47.057	152.221	13.810	0.024	-0.301
31190	-47.258	153.902	10.429	0.031	0.125
31191	-47.147	154.850	15.108	0.011	0.351
31192	-47.669	154.998	12.682	0.053	0.192
31193	-48.085	153.841	17.139	0.061	-0.094
31194	-48.284	153.277	9.714	0.056	0.107
31195	-47.653	153.652	6.086	0.033	0.039

31196	-47.016	153.674	2.893	0.053	-0.148
31197	-49.314	153.992	45.615	0.037	-0.015
31198	-49.929	153.176	11.507	0.056	0.024
31199	-49.764	153.080	4.982	0.040	0.064
31200	-50.842	150.316	40.987	0.030	-0.128
31201	-50.983	150.221	6.632	0.043	0.251
31202	-51.367	149.798	9.755	0.026	0.282
31203	-51.955	150.546	20.919	0.013	0.015
31204	-51.884	150.880	5.447	0.031	-0.224
31205	-52.248	152.865	28.002	0.023	-0.178
31206	-52.106	153.885	30.265	0.032	-0.240
31207	-53.079	153.487	7.014	0.032	-0.104
31208	-53.638	152.895	6.428	0.035	0.055
31209	-53.663	151.729	7.974	0.042	-0.110
31210	-54.045	151.657	40.630	0.029	-0.045
31211	-54.240	150.134	24.419	0.033	-0.127
31212	-54.421	154.373	19.950	0.062	0.009
31213	-53.663	154.450	8.226	0.041	0.226
31214	-54.567	152.410	4.764	0.027	-0.179
31215	-54.797	151.953	5.039	0.021	0.106
31216	-54.970	152.626	4.610	0.025	-0.209
31217	-55.468	152.077	13.268	0.040	0.023
31218	-55.245	152.804	5.836	0.028	0.374
31219	-54.892	150.978	7.565	0.031	0.208
31220	-54.965	150.305	15.306	0.028	0.239
31221	-55.968	152.163	15.046	0.046	0.160
31222	-55.628	154.349	6.158	0.033	0.018
31223	-56.726	153.769	22.870	0.054	-0.054
31224	-56.801	153.014	2.350	0.037	-0.402
31225	-56.906	152.787	1.762	0.035	-0.122
31226	-57.053	151.882	21.262	0.025	-0.076
31227	-56.640	152.947	4.376	0.028	-0.590
31228	-56.609	150.940	3.150	0.040	0.088
31229	-56.007	150.556	6.007	0.028	0.039
31230	-55.980	149.635	11.801	0.019	-0.266
31231	-55.693	151.673	24.344	0.029	-0.105

Nyilatkozat

Alulírott, **Magyar Zoltán** (Neptun-kód: **DZM5YL**) nyilatkozom, hogy jelen szakdolgozatom teljes egészében saját, önálló szellemi termékem. A szakdolgozatot sem részben, sem egészében semmilyen más felsőfokú oktatási vagy egyéb intézménybe nem nyújtottam be. A szakdolgozatomban felhasznált, szerzői joggal védett anyagokra vonatkozó engedély a mellékletben megtalálható.

A témavezető által benyújtásra elfogadott szakdolgozat PDF formátumban való elektronikus publikálásához a tanszéki honlapon

HOZZÁJÁRULOK

NEM JÁRULOK HOZZÁ

Budapest, 2017. május 15.

.....

.

a hallgató aláírása

